

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
MOLDOVA

Aplicarea politicilor anticorupție în raioanele Criuleni și Dubăsari *(Raport de monitorizare)*

Acest raport a fost elaborat de A.O. „Centrul de Justiție Socială ”ECHITATE” în cadrul proiectului „Insulele Integrității la Criuleni și Dubăsari”, parte a unui proiect realizat de Transparency International – Moldova cu susținerea financiară a Secției Justiție Penală și Aplicare a Legii a Ambasadei Statelor Unite ale Americii la Chișinău. Opiniile exprimate aparțin autorilor și pot să nu corespundă opiniei donatorului și a Transparency International – Moldova.

2024

CUPRINS:

INTRODUCERE	2
1.Rezultatele monitorizării declarațiilor de avere și interese personale ale consilierilor raionali și ale conducerii serviciilor desconcentrate din raioanele Criuleni și Dubăsari	3
Conducerea Consiliului raional Criuleni	4
Aparatul Președintelui raionului	5
Consilierii raionali	5
Servicii desconcentrate Criuleni	12
Conducerea Consiliului raional Dubăsari	14
Consilierii raionali	15
Conducătorii serviciilor desconcentrate Dubăsari	19
Concluzii și recomandări	21
2.Analiza datelor de pe rețelele de socializare ale subiecților declarării	22
Lista persoanelor monitorizate	23
Analiza paginilor pe rețelele de socializare	23
1. Raionul Criuleni	23
2. Raionul Dubăsari	24
Concluzii	25
3.Monitorizarea respectării rigorilor transparenței decizionale în Consiliile Raionale (CR). Dubăsari și Criuleni	26
3.1 Accesul la informații publice și evaluarea comunicării cu cetățenii	28
Consiliul Raional Dubăsari	28
Consiliul Raional Criuleni	30
3.2 Transparența în procesul decizional	31
Consiliul Raional Dubăsari	32
Consiliul Raional Criuleni	34
Concluzii și recomandări	35
4. Rezultatele discuției în grup și sondajului la subiectul transparenței în procesul decizional	37
4.1 Rezultatele discuției în grup	37
4.2 Rezultatele sondajului privind nivelul transparenței guvernării locale	43
Concluzii și recomandări	47

INTRODUCERE

Prezentul raport de monitorizare a fost elaborat de către Asociația Obștească „Centrul de Justiție Socială ECHITATE” în cadrul proiectului „*Insulele integrității la Criuleni și Dubăsari*” desfășurat în perioada mai – octombrie 2024. Scopul monitorizării a fost de a contribui la sporirea integrității instituționale și profesionale prin evaluarea aplicării politicilor anticorupție (declararea averilor și intereselor personale, asigurarea accesului la informații, asigurarea transparenței în procesul decizional) în raioanele Criuleni și Dubăsari.

Raportul include patru capitole:

- analiza declarațiilor de avere și interese personale (DAIP) ale demnitarilor și funcționarilor publici din Criuleni și Dubăsari;
- monitorizarea prezenței subiecților declarării pe rețelele de socializare;
- evaluarea respectării cerințelor transparenței decizionale în Consiliile raionale (CR) Criuleni și Dubăsari;
- rezultatele discuției în grup și a sondajului la subiectul transparenței în procesul decizional.

Raportul vine cu o serie de constatări și recomandări pentru îmbunătățirea aplicării politicilor anticorupție, inclusiv pentru remedierea deficiențelor în declararea averilor și intereselor personale și mobilizarea implicării societății civile în procesul de luare a deciziilor publice.

1. Rezultatele monitorizării declarațiilor de avere și interese personale ale consilierilor raionali și ale conducerii serviciilor desconcentrate din raioanele Criuleni și Dubăsari

Scopul monitorizării a fost analiza declarării averilor și intereselor personale de către consilierii raionali și conducerea serviciilor desconcentrate din raioanele Criuleni și Dubăsari, identificarea eventualelor deficiențe în acest proces și formularea sugestiilor pentru îmbunătățirea situației.

Subiecți ai monitorizării au fost circa 100 de subiecți ai declarării din raioanele Criuleni și Dubăsari (funcționari și demnitari publici, consilieri raionali, conducători ai entităților publice).

Obiect al monitorizării l-au constituit peste 500 declarații de avere și interese personale (DAIP), dintre care: declarații anuale, la validarea mandatului/numirea în funcție, la încetarea mandatului/raporturilor de muncă, depuse de subiecții declarării în anii 2021-2024.

Repere metodologice

Declararea averii și intereselor personale de către agenții publici reprezintă o politică cheie de prevenire a corupției și de consolidare a integrității în sectorul public, reglementată prin [Legea 133/2016](#) privind declararea averii și intereselor personale și [Legea integrității 82/2017](#).

Potrivit Legii 82/2017, pentru a preveni îmbogățirea nejustificată și ilicită și a evita conflictele de interese în sectorul public, *agenții publici sunt obligați să depună declarațiile de avere și interese personale*. La rândul lor, conducătorii entităților publice *trebuie să asigure organizarea procedurilor de declarare a averii și intereselor personale*, în special, să desemneze persoane responsabile de actualizarea permanentă a Registrului electronic al subiecților declarării averii și a intereselor personale.

Legea 133/2016¹ specifică subiecții declarării averilor și intereselor personale, printre aceștia fiind:

- persoanele care dețin funcții de demnitate publică (inclusiv primarii, viceprimarii, președinții, vicepreședinții raionului);
- consilierii consiliilor satești (comunale), orașenești (municipale), raionale;
- conducătorii organizațiilor publice și adjuncții acestora;
- funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special;
- angajații autorităților/instituțiilor publice aflate la autogestiune, cu excepțiile stabilite de lege;
- persoanele cu funcții de conducere a subdiviziunilor din cadrul instituțiilor publice bugetare, cu excepțiile stabilite de lege;
- persoanele cu funcții de conducere a subdiviziunilor și persoanele cu funcții de control din cadrul întreprinderilor de stat și al întreprinderilor municipale, al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, cu excepțiile stabilite de lege;
- președinții și vicepreședinții partidelor politice, membrii organelor executive centrale ale partidelor politice, indiferent de denumirea pe care o au acestea conform statutului partidului.

Potrivit Legii prenotate², DAIP se depun:

- la angajare, la validarea mandatului sau numirea în funcție/reîncadrare, în termen de *30 de zile de la angajare, validare, numire*;

¹ Art. 3 *Subiecții declarării averii și intereselor personale* din legea citată.

² Art. 6 *Termenul de depunere a declarației* din legea citată.

- anual, până la data de 31 martie;
- la încetarea mandatului sau raporturilor de muncă, în termen de 30 de zile de la data încetării mandatului sau raporturilor de muncă.

În procesul de monitorizare a informațiilor din declarații, AO Centrul de Justiție Socială "ECHITATE" a realizat mai multe acțiuni, printre care:

- ✓ colectarea datelor din declarații, publicate pe Autoritatea Națională de Integritate (ANI), publicate pe [Portalul declarațiilor](#);
- ✓ verificarea prezenței subiecților declarării în [Registrul interdicțiilor](#), [actele de inițiere](#), [actele de refuz](#) și [de constatare](#) emise de către ANI în raport cu subiecții monitorizați;
- ✓ monitorizarea profilelor personale pe rețelele de socializare.

În acest context o atenție deosebită a fost acordată:

- respectării condițiilor de formă, în speță depunerea DAIP în termenul prevăzut de legislație;
- respectării condițiilor de conținut: existența unor eventuale discrepanțe între datele indicate în declarații; posibile subaprecieri ale valorii unor bunuri mobile sau imobile sau neindicarea valorii de piață a acestora;
- nedeclarării intereselor personale; exercitării atribuțiilor de serviciu într-o eventuală situație de incompatibilitate sau conflict de interese.

Monitorizarea declarațiilor

În raionul Criuleni au fost monitorizate DAIP ale următorilor subiecți ai declarării:

- 1 președinte și 1 vicepreședinte de raion;
- [5 funcționari din cadrul aparatului Președintelui](#);
- [33 consilieri raionali](#);
- [18 conducători ai serviciilor desconcentrate](#).

- ✓ **Consiliul raional Criuleni** – este [condus](#) de președintele raionului, Alexandru Carțin și vicepreședintele raionului Roman Onica. Funcția celui de-al doilea vicepreședinte este vacantă.

Conducerea Consiliului raional Criuleni

- **Alexandru Carțin** – președinte al raionului Criuleni, conform Deciziei de numire în funcție nr. 9.2 din 08.12.2023. În perioada anilor 2021-2024, a depus 11 declarații de avere și interese personale în calitate de consilier, vicepreședinte și apoi președinte al raionului Criuleni.

Din analiza datelor de pe Portalul declarațiilor, constatăm că deși subiectul a depus [DAIP la încetarea mandatului de consilier raional în anul 2023](#), precum și la validarea mandatului în urma alegerilor [generale locale din noiembrie 2023](#), ambele declarații au fost depuse în aceeași zi (26.12.2023).

Din ultima declarație [anuală, inițială](#) depusă pentru anul 2023, constatăm că până la numirea în funcția de președinte al rn Criuleni, subiectul declarării a activat la SRL Alversagro-Prim, de unde a obținut mai multe venituri, inclusiv salariu (48212.68 MDL) și darea în arendă (12000 MDL). O altă sursă de venit a constituit-o salariul obținut în calitate de vicepreședinte (164430.52 MDL).

La capitolul bunuri imobile rezultă că subiectul deține în proprietate 3 imobile, toate procurate în anul 2017: unul din imobile – casă de locuit de 165,2 mp evaluată la 131916.0 MDL, iar valoarea de piață a casei – 118397.0 MDL, *nefiind indicat vreun motiv a diferenței dintre valoarea bunului achiziționat și valoarea de piață a acestora*.

- **Roman Onica** – vicepreședinte al rn Criuleni, conform deciziei CR nr. 9.3 din 08.12.2023. Din informațiile disponibile pe Portalul declarațiilor ANI, constatăm că în perioada anilor 2021-2024, subiectul a deținut mai multe funcții electiv: vicepreședinte a rn Criuleni, consilier local, consilier raional și vicepreședinte a raionului.

La analiza datelor de pe Portalul ANI constatăm că [declarația la numirea în funcția de vicepreședinte](#) prin actul de numire 9.3 din 08.12.2023, a fost depusă în termen (20.12.2023). La fel și [declarația de eliberare în calitate de consilier raional](#) din 18.12.2023 a fost depusă la 20.12.2023. Totodată declarația [anuală pentru funcția de vicepreședinte](#) a fost depusă de subiect la 20.02.2024.

La capitolul venituri subiectul a indicat salariu (291932.26 MDL) și alte venituri sub formă de: indemnizație de consilier local (900MDL), indemnizație la încetarea mandatului de vicepreședinte (10447.00 MDL), indemnizație de consilier (1000.00 MDL) și pensie de la MAI (96000.00 MDL).

La capitolul bunuri imobile, subiectul a indicat 2 terenuri agricole dobândite în anul 2019 și 2 intravilane, dintre care unul achiziționat în anul 2015 contra sumei de 631 MDL.

Subiectul a indicat că mai deține și alte bunuri imobile, printre care un apartament, achiziționat în anul 2017 cu 15.000 EUR, două case de locuit, dintre care una achiziționată în 2005 cu suma de 35306 MDL și altă avere imobilă. La capitolul bunuri mobile, subiectul a indicat 2 autoturisme: Opel (anul fabricației 2003) achiziționat în anul 2011 cu suma de 3000 EUR și Toyota Corolla (anul fabricației 2005) achiziționat în 2021 cu suma de 4000 EUR. *Pentru cel de-al doilea autoturism, achiziționat în 2021, nu este indicată valoarea de piață.*

Aparatul Președintelui raionului

- **Diana Rusu**, Secretară a Consiliului raional, responsabilă de transparența decizională, numită în funcție prin Dispoziție nr. 65-AB din 14.03.2016. La monitorizarea [declarației anuale pentru anul 2023](#), am constatat că subiectul a depus declarația în termenul prevăzut.
- **Solomon Dumitru** - Specialist principal administrație publică, responsabil de anticorupție, numit în funcție prin Dispoziția nr. 8-P din 17.01.2022. Subiectul a depus [declarația anuală pentru anul 2023](#) și declarația de [încetare a mandatului din 2024](#) de consilier raional prin Hotărâre CEC nr. 2101 din 12.01.2024. Ambele declarații au fost depuse în termen. *În ambele declarații nu a fost indicat nici un imobil (apartament, casa) în care locuiește subiectul declarării, eventual în chirie sau abitație.*
- **Țurcan Diana** - Specialist principal pe tineret (Centrul UNIT), numită prin Dispoziție nr. 54 din 01.04.2022. Pe Portalul declarațiilor sunt depuse 2 declarații anuale: [declarația pentru anul 2022](#) și [declarația anuală pentru anul 2023](#), depusă la 09.02.2024.

Consilierii raionali

- **Iapără Vasile** - consilier raional. Din declarațiile depuse pe portalul ANI, constatăm că în perioada anilor 2021-2023, subiectul a deținut mandatul de consilier local, iar din anul 2023 prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023, a obținut mandatul de consilier raional. Din analiza declarațiilor anuale pentru anul 2023 depuse în calitate de [director](#) (26.03.2024) și în calitate de [consilier raional](#) (26.03.2024), constatăm ca acestea au fost depuse în termen. Subiectul a inclus în declarații veniturile obținute sub formă de salariu de director, de consilier, din activitatea didactică și de cercetare și salariul din serviciile prestate pentru mai multe ONG-uri (AO Agapedia, AO WORLD VIZION, AO HelpAge).

Concomitent, subiectul deține funcția de director la Școala Profesională din or. Criuleni (conform Ordinului MEC nr.34-p din 09.03.2017), în aceeași instituție de învățământ activând, în calitate de psiholog, soția acestuia, ceea ce *ar putea conduce la apariția situațiilor de conflict de interese reale* și, respectiv, la necesitatea raportării și soluționării acestora.

În acest context, recomandare pentru subiectul declarării în calitate de director al școlii este să evite luarea deciziilor/emiterea actelor administrative în privința membrului familiei care

activează în aceeași instituție. La fel, în cazul unui conflict de interese real, recomandarea este de a se abține de la luarea deciziilor/emiterea actelor administrative, informând despre acest fapt organul ierarhic superior sau Autoritatea Națională de Integritate. În calitate de consilier raional, recomandarea este de abținere de la luarea deciziilor, unde este vizată instituția în care activează.

- **Porosevici Cristina** – consilier raional, numită prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe Portalul declarațiilor ANI, în anul 2023 au fost depuse 4 declarații: 2 în calitate de consilier local (la [numire](#) și [anuală](#)) și 2 declarații în calitate de consilier raional ([la numire](#) și [anuală](#)). De menționat că *declarațiile la numire/validarea mandatului au fost depuse tardiv (la data de 01.01.2024) și nu în decurs de 30 de zile de la numire/validarea mandatului.*
- **Stici-Mardari Tatiana** – consilier raional. A deținut funcția de șef de secție la BNS (secția statistică Criuleni), ulterior, inspector fiscal și consilier raional. Pe portalul declarațiilor, în perioada de referință a depus 6 declarații. Pentru 2023-2024 au fost depuse 3 declarații: una la [eliberarea](#) din funcția de șef secție BNS, una anuală în calitate de [inspector fiscal](#), (Ordin nr. 1112-p din 27.09.2023) și una în calitate de [consilier raional](#), (Hotărârea CEC nr. 1910 din 18.12.2023). *De menționat că subiectul nu a depus declarația la numirea în funcția de inspector fiscal în cadrul SFS Râșcani.*
- **Panfiliu Ghenadie** – consilier raional (Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023). [Declarația la numire/validarea mandatului](#) a fost depusă tardiv (03.01.2024), iar [declarația anuală](#) a fost depusă în termenul stabilit de legislație. La capitolul bunuri mobile, subiectul a declarat că deține un automobil, procurat în 2020, *fără a indica valoarea de piață a acestuia.*
- **Cojocaru Victor** – consilier raional, prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023. Pentru anul 2023, subiectul a depus 2 declarații: [la numire](#) (03.01.2024), *cu depășirea termenului prevăzut și [declarația anuală](#), depusă în termen. În DAIP anuală au fost declarate două case de locuit, ambele dobândite în anul 2016, cu o valoare de piață de „0, 00 MDL”. În cazul altor 3 bunuri imobile dar și a unui automobil, la fel a fost indicată valoarea de piață „0, 00 MDL”.*
- **Ciorbă Grigore** – consilier raional, conform Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. Subiectul a depus în termen declarațiile [la numire](#) și [anuală](#).
- **Istrati Mariana** – consilier raional, prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe portalul declarațiilor în perioada 2021-2024 au fost depuse 3 declarații: una anuală pentru 2021 în calitate de director de grădiniță, 1 declarație [la numire în calitate de consilier raional](#) pentru anul 2022 și una anuală în calitate de [director de grădiniță](#) pentru anul 2022. *Declarația anuală pentru anul 2023 nu a fost depusă.*
- **Barcari Viorica** – consilier raional, conform Hotărârii CEC nr. 1910 din 18.12.2023. Din analiza datelor de pe Portalul declarațiilor, în perioada anilor 2021-2024 au fost depuse 8 declarații. În anul 2023-2024 au fost depuse 4 declarații: la angajare în calitate de [sefă interimară](#) a Direcției Educație a CR Criuleni, prin Ordinul nr. 384-P din 21.03.2024 (declarația depusă la 15.04.2024) anuală în calitate de [consilier raional](#) (depusă la 15.04.2024, *cu încălcarea termenului*), anuală în calitate de [consilier local](#) în baza Hotărârii CEC nr. 12/1 din 14.11.2023, (declarația depusă la 15.04.2024, *cu încălcarea termenului*) și declarația depusă la [eliberare/expirarea mandatului](#) de consilier raional (declarația depusă la 15.09.2024, *fiind imposibil de constatat respectarea /nerespectarea termenului de depunere a declarației din cauza neindicării actului administrativ de eliberare*).
- **Colac Natalia** – consilier raional în baza Hotărârii CEC (nr.135 din 27.11.2023). Pe portalul declarațiilor sunt plasate 5 declarații depuse în perioada anilor 2021-2024 în calitate de contabil șef și consilier raional. Pentru anul 2023, subiectul a depus 2 declarații anuale: o declarație în

calitate de [consilier raional](#) (depusă la 14.02.2024) și declarația anuală în calitate de [contabil șef](#), Primăria comunei Miclești prin Dispoziția nr.4 din 21.01.2020.

- **Platovschi Vladimir** - consilier raional în baza Hotărârii CEC nr.1910 din 18.12.2023. Pentru perioada 2021-2024 au fost depuse 5 declarații ale subiectului. Pentru anii 2023-2024 sunt depuse 3 declarații: la numire în funcția de [consilier raional](#) (declarația depusă la 17.01.2024), [anuală](#) (depusă la 17.01.2024) și la încetarea mandatului de [consilier local](#) (depusă la 14.03.2024).
Totodată, subiectul nu a indicat în declarații imobilul în care locuiește, eventual în chirie/ abitație, etc.
- **Mafteuța Ion** – consilier raional în baza Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. În perioada de referință, subiectul a depus 6 declarații: 4 în calitate de consilier local și 2 în calitate de consilier raional. În perioada 2023-2024, subiectul a depus 3 declarații: 1 declarație la numire în funcția de [consilier raional](#) (depusă în termen, la 26.12.2023); o declarație depusă la expirarea mandatului de [consilier local](#) (depusă la 21.02.2024) și [anuală](#) (depusă în termen, la 27.03.2024).
- **Efros Ștefan** – consilier raional, numit prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe portalul declarațiilor, în perioada 2021-2024, subiectul a depus 8 declarații în calitate de consilier local, consilier raional și administrator. Pentru anii 2023-2024 au fost depuse: declarația la [numire în funcția de consilier raional](#) (depusă la 11.12.2023), declarația la [numire în funcția de consilier local](#) prin Hotărârea CEC nr. 9.1 din 13.11.2023 (depusă la 11.12.2023); declarația [anuală în calitate de consilier local](#) (depusă la 19.03.2024) și declarația la angajare în [funcția de administrator](#) la ÎM Gospodăria Locativ-comunală, Primăria comunei Drăslăceni, din 15.03.2024, Dispoziția nr. 32P (depusă 08.05.2024, *cu încălcarea termenului prevăzut*), declarația de [eliberare din funcția de consilier local](#) (depusă la 31.05.2024).
- **Ilies Radu** – consilier raional, conform Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. În perioada anilor 2021-2024, subiectul a depus 7 declarații, dintre care 5 depuse în anul 2023: una la [numirea în funcția de consilier local](#) primăria Zaicana, prin Hotărârea CEC nr.28 din 13.11.2023 (depusă la 03.01.2024, *cu depășirea termenului*), la [numire în funcția de consilier raional](#) (depusă la 03.01.2024, *cu depășirea termenului*), una [anuală 2023 în calitate de consilier local](#) (depusă la 29.04.2024, *cu depășirea termenului*), una anuală în [calitate de consilier raional](#) (depusă la 03.01.2024) și declarația anuală [rectificată în calitate de consilier raional](#) (depusă la 29.04.2024, *tot cu depășirea termenului pentru declarația rectificată*).
La bunuri imobile a indicat 1 teren intravilan și 3 terenuri agricole, a indicat valoarea acestora, *dar nu și valoarea de piață a terenurilor procurate după 2018.*
- **Barbăneagră Gheorghii** – consilier raional în baza Hotărârii CEC nr. 2101 din 12.01.2024. A depus [declarația la numire](#) la 09.02.2024 și [declarația anuală](#) la 22.04.2024, *cu încălcarea termenului*.
La capitolul bunuri, subiectul a indicat deținerea în posesie a 8 terenuri agricole și a unui teren intravilan, obținute prin moștenire sau autentificare, *fără indicarea valorii acestora, cu explicația că nu cunoaște despre valoarea de piață a terenurilor. Subiectul mai deține 2 case de locuit, a căror valoare indicată este 0.00 MDL, fiind obținute prin moștenire și autentificare, și 1 apartament a cărei valoare și valoare de piață a fost indicată în declarație, coincide cu valoarea de piață a acestuia, dar la motivul diferenței, subiectul a ținut să menționeze că nu cunoaște valoarea de piață a bunului.*
- **Butucea Eugeniu** – consilier raional, numit prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe portalul declarațiilor, în perioada de referință au fost publicate 10 declarații, dintre care 4 pentru anul 2023: o declarație [anuală în calitate de consilier raional](#) (depusă la 23.04.2024, *cu depășirea termenului*), o declarație [anuală în calitate de consilier local](#), numit prin Hotărârea CEC nr. 33 din 11.11.2023 (depusă la 23.04.2024, *cu depășirea termenului*); la încetarea mandatului: [de consilier local](#) în primăria comunei Pașcani (depusă la 29.11.2024) *fără a indica actul administrativ/juridic de încetare a mandatului*, și la încetarea mandatului de [consilier raional](#) prin Hotărârea CEC nr.135 din

27.11.2023, (depusă la 19.12.2024). Astfel, subiectul a depus două declarații anuale în aceeași zi (23.04.2024), ambele cu depășirea termenului stabilit.

Subiectul *nu a indicat în declarații domiciliu (apartament, casa) în care locuiește, eventual în chirie sau abitație.*

- **Jorja Violeta** – consilier local, numită prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023. În perioada anilor 2021-2024 a depus 4 declarații: declarația la numire "["Consilieră locală 1"](#)" în cadrul primăriei com. Boșcana, Decizia nr.16/1 din 13.11.2023, CECE Boșcana nr.12/4 (depusă la 11.12.2023), de numire în calitate de [consilieră raională](#), (depusă la 11.12.2023), declarația [anuală în calitate de consilier raional](#) (depusă la 29.03.2024) și [declarația anuală rectificată](#) (depusă la 29.03.2024). *În primele trei declarații, la capitolul venituri, subiectul nu a inclus nici un venit și doar în declarația rectificată a introdus indemnizația încasată în calitate de consilier raional.*
- **Josan Olga** - consilier raional în baza Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe pagina ANI, sunt publicate 2 declarații ale subiectului: la [numire în calitate de consilier local](#) primăria Coșernița, prin Hotărârea nr.11 din 28.11.2023 a CECE nr.12/7 Coșernița (depusă la 04.01.2024, *cu depășirea termenului*), declarația la numire [în calitate de consilier raional](#) (depusă la 04.01.2024, *cu depășirea termenului*).
- **Grati Alexandru** – consilier raional, numit prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023. În perioada de referință, subiectul a depus 7 declarații, dintre care 3 în anul 2023, una la [încetarea mandatului](#) (depusă la 08.12.2023) și 2 anuale: [declarația anuală în calitate de consilier local](#), primăria Boșcana, numit prin Decizia nr.16/1 din 13.11.2023, CECE Boșcana nr.12/4 (depusă la 15.03.2024) și declarația [anuală în calitate de consilier raional](#) (depusă la 15.03.2024).
- **Ohințeva Olga** – consilier raional, numită prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe pagina web ANI în perioada anilor 2021-2024, subiectul a depus 5 declarații, dintre care 3 pentru anul 2023: o [declarație anuală în calitate de administrator](#) în primăria or. Criuleni, angajată prin Decizie nr.5/4 din 18.11.2020 (depusă la 27.03.2024) o declarație la [numirea în calitate de consilier raional](#), (depusă la 27.12.2023) și [anuală în calitate de consilier raional](#) (depusă la 30.03.2024). *De menționat că subiectul, în declarațiile pentru fiecare funcție /mandat, a inclus un venit separat. Astfel în declarația de administrator a inclus salariul obținut în calitate de administrator, iar în declarația depusă în calitate de consilier raional, subiectul a trecut doar venitul obținut din indemnizația de consilier. La fel, nu a fost indicat nici un imobil (apartament, casa) în care locuiește.*
- **Sclifos Iurie** – consilier raional. Pe portalul declarațiilor, în perioada de referință au fost publicate 9 declarații, dintre care 4 pentru anul 2023: declarație anuală în calitate de [consilier local](#) în primăria com. Bălțata numit prin Hotărâre/decizie Judecătorească nr.3-70/19 din 19.10.2019 (depusă 08.02.2024) și anuală în calitate de [consilier raional](#) numit prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023 (depusă la 04.01.2024) precum și 2 declarații depuse la încetarea mandatului din funcția de [consilier local](#) (depusă 08.02.2024) și [consilier raional](#) (depusă la 04.01.2024). La bunuri imobile, subiectul a indicat deținerea unui *teren intravilan, fără a specifica modul de proveniență și valoarea acestuia.*
- **Larionov Ana** – consilier local prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023, [declarația la numire](#) depusă la 02.01.2024, *cu depășirea termenului*). *În declarație nu a fost indicat nici un imobil (apartament, casa).*
- **Cotoman Mihail** – consilier raional. Pe portalul declarațiilor sunt 4 declarații: 2 la numire în calitate de [consilier local](#) numit prin Decizia nr. 56 din 14.11.2023 (depusă la 03.01.2024, *cu depășirea termenului*) și de [consilier raional](#) prin Hotărârea CEC nr. 2101 din 12.01.2024, (depusă la 01.02.2024) și 2 declarații anuale: în calitate de [consilier local](#) (depusă la 01.02.2024) și în calitate de [consilier raional](#) (depusă la 01.02.2024).

- **Ogor Tatiana** – consilier raional, numită prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023, [declarația la numire](#) depusă la 25.12.2023. La analiza declarației constatăm că declarația a fost completată corect și fără omisiuni.
- **Cotoman Vitalie** – consilier raional. Pe portalul declarațiilor au fost publicate 7 declarații, dintre care 4 pentru anii 2023-2024, o declarație la [numire în funcția de consilier raional](#) prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023 (depusă la 26.12.2023), [declarația anuală](#) (depusă la 15.02.2024); [declarația de încetare a mandatului rectificată 2023](#) (depusă la 29.01.2024) și [declarația de încetare a mandatului de consilier raional 2024](#) (depusă la 31.03.2024). *Am putea presupune că subiectul a selectat greșit tipul declarației și în loc de declarația la numire/angajare a selectat declarația la eliberare/încetarea mandatului. Dacă presupunerea este corectă, atunci subiectul a încălcat termenul de depunere a declarației la numire/angajare/validare a mandatului.*
- **Vozian Grigore** – consilier raional. Pe portalul declarațiilor sunt 4 declarații: [la numire în calitate de consilier local](#), prin Hotărârea CEC nr.30 din 14.11.2023 (depusă la 17.01.2024, *cu depășirea termenului*) și [la numire în calitate de consilier raional](#), prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023 (depusă la 17.01.2024, *cu depășirea termenului*) o declarație [anuală în calitate de consilier local](#), (depusă la 30.03.2024), o declarație [anuală în calitate de consilier raional](#) (depusă la 30.03.2024). *Astfel, DAIP la numire în calitate de consilier raional și local au fost depuse în aceeași zi, ambele cu depășirea termenului prevăzut de lege.*
- **Loghin Maria** – consilier raional, numită în baza Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. În perioada de referință subiectul a depus 2 declarații: [la numire în calitate de consilier raional](#), (depusă la 21.12.2023) și [declarația anuală](#) (depusă la 26.03.2024).
- **Cazacu Ghenadie** – consilier raional, prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe Portalul declarațiilor în perioada anilor 2021-2024 a depus 7 declarații în calitate de consilier raional și consilier local. Pentru perioada de referință are depuse 5 declarații: [la numire de consilier local](#) în cadrul Primăriei s. Coșernița, prin Hotărârea nr. 11 din 28.11.2023 a CECE nr.12/7, la [numire în calitate de consilier raional](#) prin Hotărârea CEC nr.135 din 27.11.2023, [anuală pentru consilier local](#) și [anuală pentru consilier raional](#) și [declarația de încetare a mandatului de consilier raional](#) (pentru mandatul de consilier raional deținut anterior în baza la Hotărârea/decizie Judecătorească (3-67/19; 2-19168707-24-3-24102019-1). *Din analiza declarațiilor depuse constatăm că toate declarațiile au fost depuse în aceeași zi (02.01.2024) astfel pentru declarațiile de numire în calitate de consilier local și consilier raional subiectul a depășit termenul legal.*
- **Sîrbu Aureliu** – consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe Portalul declarațiilor în perioada anilor 2021-2024, subiectul a depus 7 declarații în calitate de consilier raional și consilier local. În perioada anilor 2023-2024 a depus 5 declarații: [la numire de consilier local](#) în baza Hotărârii CEC nr.10-02 din 15.11.2023, la [numire de consilier raional](#), la [încetarea mandatului anterior](#). Toate 3 declarații au fost depuse în aceeași zi (03.01.2024), *cu depășirea termenului stabilit*. Subiectul a mai depus declarația [anuală de consilier local](#), declarația [anuală de consilier raional](#) ambele depuse în aceeași zi (20.03.2024).
- **Andriuța Iurie** – consilier raional în baza Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. În perioada anilor 2021-2024, subiectul a depus 6 declarații, dintre care 3 pentru anii 2023-2024: [declarația la numire](#) de consilier raional, [declarația la încetare a mandatului](#) anterior din 30.10.2019, prin Hotărâre/decizie Judecătorească (3-67/19; 2-19168707-24-3-24102019-1), *ambele declarații fiind depuse în aceeași zi (18.12.2023)* și [declarația anuală](#) depusă la 15.02.2024.
- **Brînza Victor** – consilier raional, numit în baza Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. Subiectul a depus 3 declarații: la [numire în calitate de consilier raional](#), la [numire în calitate de membru al](#)

[Partidului Politic](#) Coaliția pentru Unitate și Bunăstare din 20.04.2024 și [declarația anuală](#), toate 3 declarații depuse în aceeași zi (20.05.2024), cu depășirea termenelor de declarare pentru declarația de numire ca consilier raional și cea anuală.

- **Moscliciuc Veaceslav** – consilier raional, numit în baza Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe portalul declarațiilor sunt depuse 6 declarații, dintre care 5 pentru anii 2023-2024: [la numire ca consilier local](#) prin Hotărârea CEC nr.12/1 din 14.11.2023, depusă la 06.12.2023, [la numire ca consilier raional](#), depusă la 05.01.2024, cu depășirea termenului prevăzut, la [încetarea mandatului precedent](#) prin Hotărârea CEC nr.12/1, din 14.11.2023, depusă la 24.11.2023, [anuală în calitate de consilier local](#) și [anuală în calitate de consilier raional](#), ambele depuse în aceeași zi cu declarația depusă la numire (05.01.2024). În declarațiile depuse, subiectul nu a indicat domiciliul în care locuiește.
- **Burca Valeri** - consilier raional, numit în baza Hotărârii CEC nr.135 din 27.11.2023. Pe Portalul declarațiilor sunt depuse 5 declarații, 3 pentru anii 2023-2024: la [numire în calitate de consilier raional](#), [la încetarea mandatului precedent](#) depusă la 02.01.2024, cu depășirea termenului, și [declarația anuală](#), depusă la 05.02.2024.
- **Grițco Viorel** - consilier raional, numit în baza Hotărârii CEC nr.2101 din 12.01.2024. Pe Portalul declarațiilor sunt depuse 4 declarații, 2 pentru anii 2023-2024: la [numire în calitate de consilier raional](#) depusă la 26.01.2024 și la [încetarea mandatului de consilier local](#) depusă la 27.11.2023.
Din analiza datelor de pe Portalul declarațiilor constatăm că subiectul nu a depus declarația anuală în calitate de consilier local.
Din analiza conținutului DAIP depuse constatăm că la capitolul bunuri imobile subiectul a declarat 6 terenuri agricole și 2 intravilane, dar nu a indicat actele prin care acestea au fost dobândite. În declarația depusă la încetarea mandatului de consilier local, datele cu privire la autoturism se dublează.

Servicii desconcentrate Criuleni

- **Padurean Simion** - Șef adjunct în cadrul Cancelariei de Stat, Oficiul Teritorial Chișinău, numit prin Dispoziție nr. 230-d din data de 07.10.2021. Pe portalul declarațiilor sunt depuse 3 declarații anuale ale subiectului. [Declarația anuală](#) pentru anul 2023 a fost depusă la 28.03.2024.

La capitolul bunuri imobile, subiectul a indicat că deține 12 terenuri agricole și 4 terenuri intravilane. *La niciunul din imobile nu a fost indicat actul de proveniență.*
Subiectul a indicat în declarație că deține 2 autoturisme și valoarea acestora, dar fără a include și prețul de piață pentru automobilul procurat în 2020.
- **Ursu Alexandru** - Șef al Secției Securitate publică în cadrul IP Criuleni, numit prin Ordin nr.59 ef, din 04.02.2022, [declarația anuală](#) a fost depusă la 28.03.2023. În DAIP nu a fost indicat nici un imobil (apartament, casa) în care locuiește subiectul declarării, eventual în chirie sau abitație.
- **Cebotari Alexandru** - Șef interimar în cadrul Direcția Situații Excepționale mun. Chișinău a IGSU a MAI, Secția Situații Excepționale Criuleni numit prin Ordin IGSU 96 EF din 25.07.2022. [Declarația anuală](#) a fost depusă la 26.03.2024. *Declarația poartă un caracter lacunar, fiind completată doar la capitolul venituri, fără a indica cel puțin imobilul în care locuiește (apartament, casă) în proprietate, chirie sau abitație.*
- **Prodan Ion** - șef secție administrativ-militară în cadrul Centrul Militar Teritorial Strășeni (l. d. p. Criuleni), numit prin Ordin nr.50 din 10.03.2022. [Declarația anuală](#) a fost depusă la 01.03.2024. *Subiectul nu a inclus în DAIP nici un imobil (apartament, casa) în care locuiește, eventual în chirie sau abitație.*

- **Crudu Igor** - Șef Subdiviziune teritorială în cadrul ANSA, pentru Chișinău/ Ialoveni/ Strășeni/ Criuleni/Dubăsari numit prin Ordin nr. 370-p din 22.03.2023. [Declarația la numire](#) și [declarația anuală](#), ambele depuse în termen, la 20.03.2024.
La capitolul interese personale, subiectul a declarat interese (calitatea de fondator), în care activează unul din membrii familiei. La această poziție, a fost produsă o eroare tehnică care a provocat repetarea de 9 ori a înscrisului.
- **Miron Vladimir** – Șef direcție în cadrul SFS, Direcția deservire fiscală Criuleni în cadrul Direcției generale deservire fiscală numit prin Ordin Nr.1638-p din 20.02.2024. [Declarația anuală](#) a fost depusă de subiect la 15.03.2024. *La capitolul bunuri mobile, subiectul a indicat că deține un autoturism procurat în 2018, fără a specifica valoarea de piață a acestuia.*
- **Stici-Mardari Tatiana** - Inspector principal în cadrul SFS, Direcția generală deservire fiscală, numită prin Ordin nr.1112-p din 27.09.2023, [declarația anuală](#) depusă la 26.02.2024.
- **Sîrbu Lorina** - Șef subdiviziune teritorială în cadrul CNAS Criuleni, numită prin Ordin nr.688p din 04.11.2022, din 01.07.2020, [declarația anuală](#), depusă la 15.03.2024. *În declarație, subiectul a indicat un teren extravilan, a cărei valoare a fost indicată – 0,00.*
- **Cojocari Ana** – Șef Direcție în cadrul Agenției Naționale pentru Ocuparea forței de Muncă, Criuleni, numită prin Ordin nr. 312p din 28.01.2019. [Declarația anuală](#) a fost depusă la 21.03.2024. *Declarația depusă poartă cu caracter lacunar, lipsind informații despre domiciliu aflat în proprietate/ chirie/abitație.*
- **Stahi Victor** – Inspector principal în cadrul Inspectoratul de Stat al Muncii, angajat prin Ordin nr. 25-p din 03.01.2003. Declarația [anuală depusă la 27.03.2024](#). *În DAIP nu a fost indicat nici un imobil (apartament, casa) în care locuiește subiectul declarării, eventual în chirie sau abitație.*
- **Guzun Ion** – Șef Direcție în cadrul Inspectoratului pentru protecția mediului angajat prin Ordin nr.200-p din 16.10.2018. [Declarația anuală rectificată](#) depusă la 27.03.2024.
- **Vlas Fiodor** – Șef al Inspectoratul Național de Probațiune Criuleni angajat prin Ordin nr.579-P din 13.04.2022. În declarația [anuală](#), depusă la 19.03.2024, subiectul *nu a indicat actele de proveniență a terenurilor agricole.*
- **Stirbu Vitalie** – Șef Direcție în cadrul Inspectoratului Național de Supraveghere Tehnică angajat prin Ordin nr.42 din 19.03.2018. Subiectul a depus 2 declarații pentru anul 2023: [declarația anuală](#), depusă la 01.04.2023 (cu depășirea termenului) și [la eliberare](#) depusă la 25.10.2023.
- **Cojusneanu Nicolae** - Inginer-inspector principal în cadrul Inspectoratului de Stat pentru supravegherea tehnică "Intehagro" angajat prin Ordin nr.54-P din 17.08.2015, [declarația anuală](#) depusă la 30.04.2024..
- **Proca Natalia** - specialistă coordonatoare în cadrul CNAS, angajată prin Ordin nr.114-c din 10.04.2018. A depus [declarația anuală](#) la 24.04.2024.
- **Puica Ion** - Centru Sănătate Publică Chișinău. *Declarația nu a fost găsită pe portalul declarațiilor.*
- **Panfiliu Ghenadie** – Șef Birou, în cadrul I.P. ASP, numit prin Ordin nr. 829p, din 01.08.2023. Pe portalul declarațiilor sunt publicate și declarațiile anuale ale subiectului în calitate de [consilier local](#) (depusă la 22.04.2024, cu depășirea termenului), și cea de [consilier raional](#) (depusă la 28.03.2024).

În calitate de șef al Biroului ASP Criuleni, subiectul a depus [declarația anuală pentru anul 2023 tardiv](#), la 22.04.2024. La capitolul bunuri mobile, subiectul a declarat că deține un autoturism procurat în a. 2019, fără să indice valoarea de piață al acestuia.

- **Suscov Alexandru** – Șef post vamal, în cadrul serviciului Vamal, Biroul vamal Centru, numit prin Ordin nr. 1502-p, din 21.12.2016, [declarația anuală](#) (depusă la 25.03.2024). În DAIP au fost declarate 5 bunuri mobile (mijloace de transport/autoturisme), 3 dintre care au fost procurate după a. 2018, la acestea nefiind indicată valoarea de piață.

Monitorizarea DAIP ale subiecților declarării, în raionul Dubăsari, a cuprins declarațiile următoarelor persoane:

- [1 președinte de raion](#) și [2 vicepreședinți](#);
- [1 secretar al consiliului raional](#)
- [27 consilieri raionali](#);
- [15 conducători ai serviciilor desconcentrate](#)

- ✓ **Consiliul raional Dubăsari** – este [condus](#) de președintele raionului, Grigoriev Sergiu, și vicepreședinții: Gurii Isac, responsabil pe domeniul social și Alexandru Reul, responsabil pe domeniul agrar.

Conducerea Consiliului raional Dubăsari

- **Grigoriev Sergiu** – Președinte al raionului Dubăsari, în baza Deciziei de numire în funcție nr. 2/3 din 01.12.2023. Conform datelor publicate pe Portalul declarațiilor, în perioada 2021-2024 a deținut mai multe funcții de conducere și de demnitate publică, precum: șef Direcția juridică și resurse umane, consilier raional, vicepreședinte și președinte a raionului Dubăsari, în total fiind depuse 7 declarații. Pentru perioada 2023-2024 sunt publicate 3 declarații: [la numire în funcția de președinte de raion](#), depusă la 23.12.2023, [declarație la încetarea mandatului de consilier raional](#) prin Hotărârea CEC nr.1944 din 22.12.2023, depusă la 26.01.2024, *cu depășirea termenului*, și [declarația anuală](#), depusă la 01.04.2024, *cu depășirea termenului*.

Din analiza datelor incluse în declarații, constatăm că până la numirea în funcția de Președinte al raionului, subiectul a obținut venituri de la AO Federația Moldovenească de fotbal (salariu 131813.86) și indemnizația de consilier raional (3000 MDL). La capitolul alte surse de venit, subiectul a declarat venituri din dobânzi de la bancă (120 MDL) și salariu (10368.37 MDL) de la Reprezentanța fundației Hanns Seidel în RM.

La capitolul bunuri imobile (Terenuri), subiectul a declarat că deține 6 terenuri, din ele 2 – procurate în a. 2021, *valoarea de procurare și cea de piață indicate fiind de 1 MDL*.

Tot la bunuri imobile (Clădiri și construcții) a declarat 4 obiecte de "Altă avere", *valoarea de procurare și valoarea de piață indicată fiind de 1 MDL*. În cazul casei de locuit de 117,5 m.p., *dobândită în a. 2010, informațiile au fost dublate, eventual printr-o eroare mecanică*.

- **Gurii Isac** – vicepreședinte al raionului Dubăsari, responsabil pe domeniul social. Potrivit datelor disponibile pe Portalului declarațiilor, subiectul a activat în calitate de consilier raional și vicepreședinte, în total fiind depuse 4 declarații. Dintre acestea 3 declarații au fost depuse în perioada 2023-2024, [declarația la numire](#) prin Decizia nr. 2/4 din 01.12.2023, depusă la 22.12.2023, [declarația la încetarea mandatului de consilier raional](#), prin Hotărârea CEC nr. 1944 din 22.12.2023, depusă la 19.03.2024, *cu depășirea termenului* și [declarația anuală](#) depusă la 19.03.2024.

În declarațiile menționate, subiectul a declarat sursele de venit din salariu și din alte surse. La capitolul imobile a declarat: 5 terenuri agricole și 1 teren care se înscrie în categoria Alte categorii de terenuri care se află în circuitul civil – toate dobândite prin Titlu de autentificare a dreptului

deținătorului de teren. Pentru toate terenurile, *subiectul a indicat că valoarea bunurilor imobile este – 1.00 MDL.*

Tot la bunuri imobile, subiectul a indicat 3 bunuri, atribuite la Altă avere imobilă, și o casă de locuit, toate dobândite în anul 2016, prin Certificat, valoarea indicată a acestora fiind de 1.00 MDL. Pentru a evita confuziile, subiectul declarării ar trebui să indice cu mai multă acuratețe suprafața casei și a altor averi imobile (suprafața declarată a casei este de 128.1000 m.p., a altor două obiecte de avere imobilă – respectiv de 22.2000 m.p. și 28.2000 m.p.).

- **Alexandru Reul** - vicepreședinte a raionului Dubăsari, responsabil pe domeniul agrar. Din datele disponibile pe Portalul declarațiilor constatăm că subiectul a mai activat în calitate de Șef de secție la LDP și vicepreședinte, depunând în perioada 2021-2024 5 declarații. Dintre acestea 3 sunt depuse în perioada 2023-2024: [la numire în funcția de vicepreședinte](#), prin Decizia nr. 2/4 din 01.12.2023, depusă la 23.12.2023, [declaratia la eliberarea din funcția de Șef Secție](#) L D P Dubăsari în cadrul Centrului Militar, depusă la 18.10.2023, și [declaratia anuală](#) depusă la 13.03.2024. *Subiectul nu a declarat apartamentul sau casa în care ar locui cu familia, eventual în chirie sau abitație. De menționat că în toate 3 declarații este indicată aceiași informație.*
- **Maria Jimbei** – secretarul CR Dubăsari, numită prin Dispoziția nr.979-i din 15.11.2019. Din datele disponibile pe Portalul declarațiilor constatăm că în perioada anilor 2012-2024, subiectul a depus 3 declarații, toate anuale. [Declaratia anuală](#) pentru anul 2023 a fost depusă în termen la 25.03.2024. Subiectul declarării a indicat active financiare pe conturi bancare în valoare totală de circa 400 mii de lei, la toate urmând a fi achitată dobânda, *dar nu a declarat careva venituri obținute din depuneri la instituțiile financiare.*

Consilierii raionali

- **Nicolaev Anastasia** – consilier raional, în baza hotărârii CEC nr. 1944 din 22.12.2023. Conform informațiilor disponibile pe Portalul declarațiilor, subiectul, în perioada 2021-2024 a depus 7 declarații, dintre care 5 declarații pentru perioada 2023-2024: o [declaratie la numirea în calitate de consilier local](#), primăria s. Pîrîta, în baza Hotărârii CEC nr. 34 din 14.11.2023, depusă la 18.01.2024, *cu depășirea termenului*, o [declaratie la numirea în calitate de consilier raional](#), depusă la 04.03.2024, *cu depășirea termenului*, o [declaratie anuală în calitate de consilier local](#), depusă la 04.03.2024, o [declaratie anuală în calitate de consilier raional](#), depusă la 04.03.2024 și o [declaratie anuală în funcția de director adjunct](#), numită prin Ordinul nr. 66 din 01.09.2010, depusă la 23.03.2024. Din analiza declarațiilor enumerate constatăm că subiectul a completat în mod corect DAIP anuală în funcția de director adjunct, *însă a admis erori în completarea declarațiilor anuale (consilier local și raional) și declarațiilor de numire (consilier raional și local), deoarece nu a completat capitolul bunuri imobile (casă de locuit).*
- **Filipov Grigore** - consilier raional, în baza hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Conform informațiilor disponibile pe Portalul declarațiilor, subiectul a activat în calitate de președinte al raionului Dubăsari și în perioada 2021-2024 a depus 7 declarații, dintre care 5 declarații pentru 2023-2024: o [declaratie la numire în calitate de consilier local](#), numit în baza actului de numire a primăriei s. Cocieri nr. 31 din 14.11.2023, depusă la 29.12.2023, *cu depășirea termenului*, [declaratia de numire ca consilier raional](#), în baza Hotărârii CECE nr. 82 din 23.11.2023, depusă la 29.12.2023, *cu depășirea termenului*, declarația la [încetarea mandatului de președinte a raionului Dubăsari](#), depusă la 31.12.2023, [declaratia anuală ca consilier local](#), depusă la 31.03.2024 și [declaratia anuală ca consilier raional](#), depusă la 31.03.2024. Din analiza declarațiilor enumerate constatăm că subiectul a completat în mod corect declarația la încetarea mandatului de președinte de raion. *Însă în declarațiile anuale (de consilier local și raional) și declarațiile de numire (cea de consilier local și cea de consilier raional), nu a indicat actele de proveniență asupra terenului agricol și a intravilanului și valoarea terenurilor; la apartament și casa*

de locuit, deși a indicat actul de proveniență, nu a indicat valoarea imobilelor, precum și nu a indicat valoarea de piață a unuia din autoturisme.

- **Berzan Sergiu** - consilier raional, în baza Hotărârii CECE nr. 82 din 23.11.2023. Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, subiectul, în perioada 2021- 2024 a depus 6 declarații, dintre care 2 pentru perioada 2023-2024: [declarația de numire în calitate de consilier raional](#), depusă la 05.03.2024, *cu depășirea termenului și* [declarația anuală](#), depusă la 05.03.2024.
- **Driga Stepan** - consilier raional. Pe Portalul declarațiilor este publicată doar [declarația anuală pentru anul 2022](#) în calitate de consilier local în cadrul Primăriei Cocieri. *Astfel, constatăm lipsa cel puțin a declarațiilor depuse la numirea în calitate de consilier raional și declarația anuală ca consilier raional.*
- **Driga Valeriu** - consilier raional, în baza Hotărârii CECE nr. 82 din 23.11.2023. În calitate de consilier raional, subiectul a depus următoarele declarații: [la numire](#) (depusă la 14.12.2023), [la încetarea mandatului](#) (depusă la 14.12.2023) și [anuală](#), (depusă la 29.04.2024, *cu încălcarea termenului*). La analiza declarațiilor am constatat că în DAIP la numirea și încetarea mandatului este declarată *Altă avere imobilă, cu suprafața de 1014 m.p., dobândite prin contract de partajare și vânzare a cotei părți, a cărei valoare constituie - 10134.55 MDL, iar în declarația anuală această avere nu mai este reflectată nici la bunuri imobile, nici la alte surse de venit, în cazul eventualei înstrăinări al acesteia. Totodată, nici în una din DAIP menționate subiectul nu a indicat vreo locuință cu titlul de proprietate, chirie, abitație, etc.*
- **Olari Tatiana** - consilier raional. Pe Portalul declarațiilor, subiectul a depus doar 2 declarații în calitate de consilier local în cadrul primăriei c. Corjova: o declarație [la numire în calitate de consilier local](#) și o [declarație anuală pentru anul 2022 ca consilier local](#). *Astfel, constatăm că subiectul nu a depus cel puțin 2 declarații în calitate de consilier raional: declarația la numire și declarația anuală în calitate de consilier raional.*
- **Socolovschi Larisa** - consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, subiectul, în perioada 2021-2024 a depus 9 declarații, dintre care doar o [declarația anuală pentru a. 2023](#), depusă la 28.02.2024. *Constatăm că subiectul nu a depus, cel puțin, declarația la numire în calitate de consilier raional. La analiza datelor din declarație constatăm că subiectul, la 2 terenuri agricole la valoarea acestora a indicat 0,00 MDL, iar la un teren agricol nu a nu indicat nici o valoare. De asemenea, la capitolul bunuri imobile, subiectul nu a declarat că ar deține vreo locuință în proprietate/ chirie/ abitație.*
- **Popa Ion** - consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Pe Portalul declarațiilor au fost identificate 2 declarații: [declarația la numire](#), depusă la 15.12.2023 și [declarația anuală](#), depusă la 29.03.2024. În declarația depusă la numirea în calitate de consilier raional, *subiectul a dublat mai multe de informații: la venituri de 2 ori a indicat veniturile obținute din salariul propriu și de 2 ori a indicat salariul membrului de familie; la alte venituri de 3 ori a indicat indemnizația de la CNAS; la bunuri imobile a indicat 3 imobile, care sunt atribuite categoriei altă avere imobilă, toate 3, din același an dobândite, cu aceiași suprafață și la același preț achiziționate; la bunuri mobile a indicat de 3 ori unul și același automobil. Însă, subiectul nu a indicat deținerea unei locuințe (în proprietate/ chirie/ abitație).*
- **Alexandr Tvicenco** - Consilier raional. Pe Portalul declarațiilor este disponibilă doar [declarația la numire](#) depusă de subiect în calitate de consilier raional pentru anul 2021. *Astfel, constatăm lipsa, cel puțin, a declarației depuse la numirea în calitate de consilier raional și decația anuală de consilier raional.*

- **Semionov Vera** - consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, subiectul, în perioada 2021-2024 a depus 8 declarații, dintre care 4 pentru perioada 2023-2024: declarația la [numirea în calitate de consilier raional](#), depusă la 22.12.2023, declarația [la încetarea mandatului de consilier local](#), declarația la [încetarea mandatului de consilier raional](#), ambele depuse la 07.12.2023, [declarația anuală](#), depusă la 29.03.2024. Subiectul declarării a indicat că deține 30 de terenuri agricole, dobândite fie prin achiziție, fie prin donație, fie prin titlu de autentificare, *însă nu a specificat valoarea acestora.*
- **Popușoi Valeriu** – consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, subiectul, în calitate de consilier raional a depus [declarația la numire în funcție](#) (12.12.2023) și [declarația anuală](#) (22.02.2024). În declarații subiectul a inclus 4 terenuri agricole și 1 intravilan, dobândite prin donație, motiv din care nu a indicat valoarea acestora, dar a indicat valoarea estimativă de piață. *De menționat că în privința unei case de locuit (61 m.p) și garajului (43.1 m.p.) dobândite în anul 2021, subiectul a indicat aceiași valoare - 58928.00 MDL.*
- **Nirca Petru** - consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, subiectul, în calitate de consilier raional a depus [declarația la numire](#) (29.03.2024, *cu depășirea termenului*) și [declarația anuală](#) (29.03.2024). Concomitent, subiectul mai deține calitatea de consilier local în Primăria c.Cocieri și funcția de director I.S.”Pensiunea Holercani” (fondator Cancelaria de Stat). Din declarațiile analizate constatăm că subiectul a declarat 58 terenuri agricole și 1 intravilan, cu specificarea modului de dobândire (majoritatea achiziționate sau prin contract de schimb), valoarea acestora. *La imobile, subiectul a declarat o casă, dobândită prin construcție, valoarea indicată a locuinței – 0.00 MDL.*
- **Andreev Ina** - consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, subiectul, în calitate de consilier raional a depus declarația [la numire](#) (19.12.2023) și declarația [anuală](#) (30.03.2024). Concomitent, subiectul mai deține calitatea de consilier local în Primăria s. Ustia și funcția de ofițer superior al Serviciului Interacțiune Comunitară (IP Criuleni). Din analiza informațiilor incluse în declarații, constatăm că subiectul a declarat că deține în proprietate o casă, dobândită prin contract de moștenire, *fără a specifica valoarea imobilului. În declarația de numire, informația despre automobil este dublată.*
- **Crăciun Ludmila** – consilier raional. *Pe Portalul declarațiilor, nu a fost identificată nici o declarație a subiectului în calitate de consilier raional din raionul Dubăsari.*
- **Oprea Andrei** - consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, subiectul, în calitate de consilier raional a depus declarația [anuală](#) (31.03.2024). *Astfel, lipsește cel puțin declarația la numirea în calitate de consilier raional.* Concomitent, subiectul deține funcția de Director adjunct interimar la Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități adulte com Cocieri, rl Dubăsari (fondator Ministerul Muncii). *La analiza declarației constatăm că această este completată lacunar, deoarece subiectul nu a declarat cel puțin locuința pe care o deține (în proprietate/chirie/ abitație, etc). La capitolul bunuri imobile, a indicat 2 terenuri din categoria Alte categorii de terenuri care se află în circuitul civil și 1 teren agricol, dobândite prin Titlu de autentificare și moștenire. La toate terenurile, subiectul a indicat că valoarea acestora este – 0.00 MDL.*
- **Buzilă Rodica** - consilier raional. Pe Portalul declarațiilor este disponibilă doar [declarația anuală depusă pentru anul 2021 în calitate de consilier local](#) în Primăria s. Oxentea. *Astfel, constatăm lipsa a cel puțin două declarații în calitate de consilier raional: declarația la numire și declarația anuală pentru a. 2023.*
- **Ticu Sofia** – consilier raional în baza Hotărârii CEC nr.1944 din 22.12.2023. Subiectul a depus 2 declarații în calitate de consilier raional: [la numire](#) (22.02.2024, *cu depășirea termenului*) și [anuală](#)

(la fel depusă la 22.02.2024). Concomitent, din declarațiile depuse pe Portalul declarațiilor constatăm că subiectul mai deține funcția de contabil în cadrul Primăriei Holercani. *Subiectul a inclus în declarații că deține în proprietate 2 terenuri intravilane, dintre care doar la unul a indicat valoarea.*

- **Lapșin Valeriu** – consilier raional. *Pe portalul declarațiilor nu a fost identificată nici o declarație a consilierului.*
- **Policinschi Grigore** – consilier raional, numit în baza Hotărârii CEC nr.82 din 23.11.2023. Subiectul a depus 2 declarații în calitate de consilier raional: o [declarație la încetarea mandatului](#) (depusă la 12.12.2022) și o [declarație anuală](#) (depusă la 29.04.2024, cu încălcarea termenului). Astfel, subiectul nu a depus, cel puțin, declarația la numire în calitate de consilier raional. *Subiectul nu a indicat valoarea de piață a autoturismului, dobândit în a. 2019.*
- **Izman Ilie** - consilier raional în baza Hotărârii CEC nr.1944 din 22.12.2023. În calitate de consilier raional în perioada 2023-2024 subiectul a depus 3 declarații: la [încetarea mandatului](#) (depusă la 20.12.2023), [la numire](#) (depusă la 22.03.2024, cu încălcarea termenului) și [anuală](#) (depusă la 22.03.2024). Potrivit DAIP anuale pentru a. 2023, subiectul a declarat 142 de terenuri agricole, pentru terenurile dobândite în perioada a. 2019-2023 nefiind indicată valoarea de piață. *La fel, nu a fost indicată valoarea casei de locuit. Subiectul declarării a indicat împrumuturi în valoare totală de 51 000 EUR, contractate în a. 2021-2023, toate de la persoane fizice.*
- **Vidru Iurie** – consilier raional. *Pe portalul declarațiilor nu a fost identificată nici o declarație a consilierului respectiv.*
- **Leca Viorica** - consilier raional. *Pe portalul declarațiilor nu a fost identificată nici o declarație a consilierului respectiv.*
- **Porubin Petru** - consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, subiectul, a depus declarația [la numire](#) (la 21.03.2024, cu încălcarea termenului) și [declarația anuală](#) (21.03.2024). *Ambele DAIP depuse sunt incomplete, deoarece nu a fost declarată, cel puțin, locuința subiectului (proprietate/ chirie/ abitație, etc.).*
- **Stasev Zinaida** – consilier raional, în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023. Subiectul a depus două declarații: [la numire](#) (depusă la 31.12.2023) și [anuală](#) (depusă la 31.03.2024). Din analiza declarațiilor, constatăm că *subiectul nu a declarat locuința (sub formă de proprietate, chirie/ abitație, etc).*
- **Stasev Alexandru** – consilier raional, în baza Hotărârii CECE nr. 82 din 23.11.2023. În calitate de consilier raional, subiectul a depus declarația [la numire](#) (depusă la 13.12.2023) și [declarația anuală](#) (depusă la 31.03.2024). *La declararea unor bunuri imobile (terenuri) și a unei părți din bunurile mobile, subiectul nu a indicat valoarea acestora, precum și valoarea de piață (pentru cele procurate începând cu a.2018).*
- **Soltan Oleg** - consilier raional, Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, ultima declarație depusă este [declarația anuală](#) pentru anul 2022 în calitate de vicepreședinte de raion. *Astfel, constatăm lipsa, cel puțin, a declarație la numirea în calitate de consilier raional pentru anul 2022 și a declarației anuale pentru anul 2023.*
- **Tataru Victor** - consilier raional, în baza hotărârii CEC nr. 1753 din 08.12.2023. Conform datelor de pe Portalul declarațiilor, subiectul, în perioada 2021-2024 a depus 8 declarații, dintre care 4 pentru perioada 2023-2024: o [declarație anuală în calitate de consilier local](#), depusă la 19.03.2024 și o declarație la [încetarea mandatului de consilier local](#), depusă la 06.12.2023, o declarație [la](#)

[numire în calitate de consilier raional](#), depusă la 30.04.2024, cu depășirea termenului și o [declarație la încetarea mandatului de consilier raional](#), în baza Hotărârii CEC nr. 82 din 23.11.2023, depusă la 30.04.2024. Subiectul a declarat 64 de terenuri agricole, indicând actul de proveniență, valoarea acestora și valoarea lor de piață, iar la capitolul bunuri imobile/clădiri/apartamente n-a declarat nimic, eventual locuința în care trăiește cu titlu de proprietate, chirie sau abitație. De menționat că aceleași date se conțin în toate 4 declarații.

Conducătorii serviciilor desconcentrate Dubăsari

- **Bujor Natalia** - Șef adjunct al Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, numită prin Dispoziția nr. 56-d din 29.03.2023, la 03.04.2023. Pe Portalul declarațiilor sunt publicate 2 DAIP ale subiectului: una [la numirea în funcție](#), depusă la 03.05.2023 și alta [anuală](#), depusă la 19.03.2024.
La analiza datelor din DAIP constatăm că la rubricile ce țin de bunurile imobile și cele mobile este completată, în mod eronat, diferența dintre valoarea indicată a bunului și valoarea de piață a acestuia, întrucât aceste valori sunt identice.
- **Miron Vladimir** - Șef Direcție deservire fiscală, numit prin Ordin Nr.1638-p din 20.02.2024 (prin promovare). Subiectul depus [declarația anuală pentru anul 2022 și pentru anul 2023](#). La analiza datelor incluse în declarații, am constatat că *subiectul nu a indicat valoarea de piață a automobilului procurat în a. 2018.*
- **Novacovschi Valerii** - Inginer inspector principal al IS pentru supravegherea tehnică "INTEHAGRO" Dubăsari, numit prin Ordin nr.89-p DIN 08.06.2001. Subiectul a depus [declarația anuală](#) la 30.04.2024, cu depășirea termenului, precum și nu a declarat locuința în care trăiește (eventual, cu titlu de proprietate/ chirie/ abitație, etc).
- **Chirilov Vitalie** - Șef Serviciu protecție a mediului Dubăsari, numit prin Ordin nr. 182-p la 10.09.2019. declarația [anuală](#) a fost depusă la 25.03.2024. La analiza datelor din declarație, *subiectul nu a specificat valoarea casei aflate în proprietate.*
- **Iasciuc Tatiana** - Șefa Secției ocuparea forței de muncă Dubăsari, numită prin Ordin nr.315p din 28.01.2019. A depus [declarația anuală](#) la 15.03.2024. *Declarația nu este completă, subiectul a omis să indice, cel puțin, locuința (proprietate/ chirie/ abitație, etc).*
- **Stahi Victor** - Inspector principal Inspectoratul Teritorial de muncă Chișinău, numit prin Ordin nr.25-p din 03.01.2003. [Declarația anuală](#) a fost depusă la 27.03.2024. *Subiectul a declarat doar un intravilan, fără a specifica valoarea acestuia și nu a declarat locuința (proprietate/ chirie/ abitație).*
- **Puică Ion** - Șef Subdiviziunea Criuleni al Centrului de sănătate publică Chișinău. *Declarația nu a fost găsită pe portalul declarațiilor.*
- **Burnunsus/Burnusus Iurie** - Șef Inspectoratul de Poliție Dubăsari, din data de 2021.04.05.2021, prin Ordin nr. 189 ef din 04.05.2021. *De menționat pe pagina web a CR Dubăsari, numele subiectului este [indicat cu eroare](#) (numărul 8 pe listă).* Pe portalul declarațiilor în perioada anilor 2021-2024, subiectul a depus 3 declarații anuale: [pentru a. 2021 - depusă la 10.03.2022](#); [pentru a. 2022 - depusă la 10.03.2023](#); [pentru a.2023 - depusă la 11.03.2024](#).
- **Gatman Sergiu** - Șef Secție situații excepționale Dubăsari, numit prin Ordin IGSU nr.77 EF din 10.08.2020. Subiectul a depus [declarația anuală](#) la 13.02.2024. *La rubrica Clădiri/construcții este declarat un apartament primit în donație în a. 2021, fiind indicată valoarea acestuia, precum și diferența "0" dintre valoarea apartamentului dobândit și valoarea de piață a acestuia (deși valoarea de piață n-a fost indicată).*
- **Prodan Ion** - Șef interimar Centru Administrativ - Militar Dubăsari în cadrul Centrul Militar Teritorial Strășeni (l. d. p. Criuleni), numit prin Ordin nr.50 din 10.03.2022. [Declarația anuală](#) a fost

depusă la 01.03.2024. *Subiectul a indicat automobilul, dar nu a inclus în declarație cel puțin locuința, aflată în proprietate / chirie/ abitație).*

- **Bacilo Leonid** - Șef adjunct Direcția supraveghere tehnică și control în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și calității în construcții INST, numit prin Ordin nr.96-P, din 25.09.2023. [Declarația anuală](#) a fost depusă la 20.03.2024. *Subiectul nu indicat în declarație valoarea de piață a autoturismului Nissan procurat în a. 2018.*
- **Gazea Anatolie** - Șef Biroul de Probațiune Dubăsari, numit prin Ordin nr.716-P din 10.05.2022. Subiectul a depus [declarația anuală](#) la 18.03.2024, aceasta fiind completată cerințelor legale.
- **Isaicul Eugenia** - Șef Serviciu statistică Dubăsari. *Declarația nu a fost găsită pe portalul declarațiilor.*
- **Luncașu Ionela** - Șefa Direcției raională siguranța alimentelor Criuleni și Dubăsari, numită prin Ordin nr.3063p din 04.12.2023. [Declarația anuală](#) a fost depusă la 01.04.2024, *cu depășirea termenului. La analiza declarației am constatat că la capitolul bunuri imobile, subiectul a declarat 4 terenuri agricole și un intravilan, valoarea fiind menționată doar la intravilan și la un teren agricol, iar valoarea de piață nu a fost indicată pentru nici un teren. La fel nu a indicat valoarea de piață pentru autoturism. Subiectul nu inclus în declarație locuința (proprietate/ chirie/ abitație, etc.)*
- **Sîrbu Lorina** - Șefa Casei teritoriale de asigurări sociale în cadrul CNAS Criuleni, numită prin Ordin nr.688p din 04.11.2022, din 01.07.2020, [declarația anuală](#), depusă la 15.03.2024. În declarație, *subiectul a indicat un teren extravilan, cu o valoare de – 0,00.*

Concluzii și recomandări

Rezultatele analizei efectuate arată că subiecții monitorizării nu sunt în măsură suficientă familiarizați cu prevederile Legii 133/2016 și nu respectă întocmai cerințele privind completarea și depunerea declarațiilor de avere și interese personale.

Aproape jumătate din subiecții monitorizați n-au respectat termenele pentru depunerea declarațiilor de avere și interese prevăzute de Legea 133/2016: *la validarea/angajarea/numirea în funcție și la încetarea/eliberarea din funcție*, – în decurs de 30 de zile din data emiterii documentului respectiv și *anuale*, – până la 31 martie al fiecărui an. Totodată, pe portalul declarațiilor ANI n-au fost găsite declarațiile de avere și interese personale a șase dintre subiecții monitorizați, eventual aceștia nu le-au depus.

Circa un sfert din subiecții monitorizați n-au inclus în declarație imobilul în care locuiesc, indiferent dacă acesta este în proprietate, chirie, abitație, etc.

O bună parte dintre subiecții declarării n-au indicat valoarea de piață a bunurilor dobândite, începând cu anul 2018, eventual fiind în dificultate de a găsi sursa corespunzătoare de informații.

Și obligația de a declara interesele personale pare a fi ignorată de subiecții monitorizați – doar cca 6 la sută dintre ei au completat capitolul VIII din declarație dedicat intereselor personale.

În unele declarații există erori la completare, unele informații despre bunurile imobile și mobile fiind dublate sau triplate, iar în cazul unui subiect aceeași informație a fost introdusă de 9 ori.

Recomandări

Pentru autoritățile publice locale:

- respectarea de către conducătorii entităților publice a obligațiilor de organizare a procedurilor de declarare a averii și intereselor personale, stabilite prin Legea integrității nr.82/2017, în speță, organizarea instruirilor la acest subiect, atenționarea aleșilor locali și a angajaților APL despre obligația depunerii declarațiilor;
- numirea unei persoane responsabile pentru oferirea asistenței/consultanței subiecților declarării în depunerea corectă, completă și la timp a declarațiilor (eventual consilier de integritate);
- dezvoltarea unui sistem de atenționare a subiecților declarării despre obligativitatea respectării termenelor depunerii declarațiilor, de ex., prin intermediul mesajelor e-mail.

Pentru Autoritatea Națională de Integritate:

- expunerea *Regulamentului privind modul de depunere a declarațiilor de avere și interese personale în formă electronică* într-o formă mai clară/simplă, cu includerea unor exemple concrete de completare a declarației;
- analiza procesului de depunere a declarațiilor de avere și interese personale, identificarea abaterilor/neregulilor cu informarea publicului despre rezultatele constatate și măsurile întreprinse;
- elaborarea unui ghid/tutorial simplu privind completarea declarațiilor de avere și interese personale, cu invocarea erorilor tipice și oferirea unor spețe concrete de completare a declarațiilor;
- solicitarea indicării în declarațiile depuse la expirarea mandatului/eliberarea din funcție a actului administrativ/juridic și a datei emiterii acestuia;
- elaborarea cursurilor de instruire cu luarea în considerare a celor mai problematice aspecte ce țin de completarea declarațiilor de avere și interese, utilizarea în acest scop a unor exerciții practice.

2. Analiza datelor de pe rețelele de socializare ale subiecților declarării

Suplimentar la monitorizarea declarațiilor de avere și interese personale (DAIP) ale subiecților declarării din raioanele Criuleni și Dubăsari, echipa AO "Echitate" a analizat și prezența publică a subiecților

monitorizați pe rețelele de socializare. Scopul acestei analize a fost identificarea eventualelor discrepante dintre informațiile din DAIP ale subiecților declarării și informațiile despre stilul de viață al acestora, publicate pe rețelele de socializare, în special pe Facebook.

Aspecte metodologice. Monitorizarea a cuprins persoanele publice, inclusiv funcționarii și consilieri raionali din Criuleni și Dubăsari. Profilurile publice pe Facebook ale acestor persoane au fost analizate pentru a colecta date relevante în vederea evaluării veridicității informațiilor din DAIP. În acest context, pentru a avea o imagine completă asupra activității online a fiecărei persoane, au fost accesate și examinate atent postările publice, fotografiile, videoclipurile și alte informații distribuite pe profilurile de Facebook ale acestora.

O atenție specială a fost acordată postărilor care puteau oferi indicii despre stilul de viață, bunurile achiziționate sau veniturile nedeclarate. Analiza a inclus și verificarea fotografiilor care ar putea reflecta anumite achiziții (de exemplu, vehicule de lux, vacanțe costisitoare, proprietăți) sau evenimente sociale relevante care să nu fie în concordanță cu veniturile declarate oficial. De asemenea, au fost urmărite interacțiunile publice ale subiecților declarării, inclusiv comentariile și aprecierile distribuite către alte profiluri.

Monitorizarea s-a desfășurat în perioada 01.05.2024-10.09.2024, toate informațiile colectate fiind analizate în contextul respectării *Legii nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal*.³ De asemenea, s-a ținut cont de faptul că unele informații ar putea fi protejate de setările de confidențialitate, iar profilurile private nu au fost monitorizate dincolo de limitele de acces public. Astfel, monitorizarea a fost bazată exclusiv pe informațiile accesibile și disponibile public, fără a compromite regulile de confidențialitate online.

Lista persoanelor monitorizate

Monitorizarea DAIP a inclus peste 100 de funcționari publici și conducători ai serviciilor desconcentrate. Printre aceștia, în profilul raioanelor se numără:

raionul Criuleni

- Roman Onica – Vicepreședinte al rn. Criuleni;
- Iapără Vasile – consilier raional;
- Porosevici Cristina – consilier raional;
- Stici-Mardari Tatiana – consilier raional;
- Ciorbă Grigore – consilier raional;
- Barcari Viorica – consilier raional;
- Josan Olga – consilier raional;
- Panfilii Ghenadie – consilier raional;
- Sclifos Iurie – consilier raional;
- Brânza Victor – consilier raional.

Raionul Dubăsari

- Grigoriev Sergiu – Președinte al rn. Dubăsari;
- Gurii Isac – Vicepreședinte responsabil pe domeniul social;
- Alexandru Reul – Vicepreședinte responsabil pe domeniul agrar;
- Larisa Socolovschi – consilier raional.

Analiza paginilor pe rețelele de socializare

A. Raionul Criuleni

Roman Onica – Vicepreședinte al raionului Criuleni

Pagina de Facebook a domnului Roman Onica este mai activă comparativ cu ale altor persoane monitorizate, dar postările publice rămân totuși limitate și restricționate în ceea ce privește aspectele personale. Activitatea sa pe rețelele de socializare reflectă în principal evenimentele și inițiativele la care participă în calitate de vicepreședinte al raionului Criuleni, cum ar fi proiectele locale, întâlnirile administrative și evenimentele formale din comunitate.

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143076&lang=ro#

În ceea ce privește viața personală, nu se observă postări care să ofere informații relevante despre bunuri personale sau stil de viață. Acest lucru face dificilă evaluarea unor eventuale discrepanțe între veniturile și averea declarată în DAIP și imaginea publică prezentată online. De asemenea, postările disponibile nu sugerează activități sau achiziții care să fie în conflict cu averea sa oficială. Profilul său online se axează, în speță, pe responsabilitățile profesionale și pe implicarea sa în comunitate, lăsând deoparte aspectele personale sau financiare.

Iapără Vasile – consilier raional

Profilul de Facebook al domnului Vasile Iapără este în general restrâns, având un conținut care se concentrează preponderent pe activitățile profesionale și sociale desfășurate în calitate de director al Școlii profesionale și al Centrului de plasament temporar pentru refugiații din Ucraina. Postările sale reflectă angajamentul față de educație și sprijinirea persoanelor aflate în dificultate, prezentând diverse evenimente și inițiative organizate în cadrul acestor instituții.

Pe lângă activitățile legate de școală și centru, profilul domnului Iapără include și câteva postări politice, în care comentează despre activitățile altor partide și evenimente din sfera politică locală. De asemenea, domnul Iapără postează și ocazional despre evenimentele familiale, ceea ce sugerează un aspect mai personal al vieții sale, dar aceste postări sunt limitate în comparație cu cele legate de activitatea sa profesională.

În ceea ce privește corelarea cu DAIP, nu au fost identificate careva activități sau informații care să contrazică datele prezentate în aceste declarații. În concluzie, profilul de Facebook al domnului Iapără Vasile oferă o imagine de ansamblu limitată, dar pozitivă asupra activităților sale profesionale și angajamentului față de comunitate. Totuși, absența unor detalii relevante despre viața sa personală și activitățile politice proprii limitează evaluarea completă a acestuia în contextul transparenței și integrității.

Porosevici Cristina – consilier raional

Pagina de Facebook a doamnei Porosevici Cristina este inactivă, iar postările publice sunt rare. Informațiile disponibile nu oferă indicii relevante despre bunurile deținute sau despre stilul său de viață. Această lipsă de activitate online poate afecta percepția publicului cu privire la transparența sa.

Stici-Mardari Tatiana – consilier raional

Profilul doamnei Stici-Mardari Tatiana este, de asemenea, limitat. Postările publice sunt foarte puține, fără a oferi detalii despre viața personală sau bunurile deținute.

Ciorbă Grigore – consilier raional

Domnul Ciorbă Grigore are o prezență limitată pe Facebook, cu puține postări publice. Profilul său nu oferă informații semnificative despre bunurile imobile sau stilul de viață.

Josan Olga – consilier raional

Profilul de Facebook al doamnei Josan Olga nu prezintă o activitate intensă, postările sale sunt rare și preponderent formate din distribuiri din diferite grupuri de divertisment. Aceste postări nu oferă informații relevante despre bunurile personale sau stilul ei de viață. În plus, majoritatea postărilor care apar pe profilul său sunt de la evenimente de familie, vizitând alte persoane sau participând la aniversări și sărbători. În baza acestor informații nu se poate face o evaluare a activelor sau veniturilor care ar putea fi în contradicție cu declarațiile de avere și interese personale.

Panfilii Ghenadie – consilier raional

Pe pagina domnului Panfilii Ghenadie lipsesc informații care să permită o evaluare a stilului său de viață și a bunurilor deținute, făcând dificilă analiza veridicității datelor din declarațiile sale de avere și interese.

Sclifos Iurie – consilier raional

Profilul de Facebook al domnului Sclifos Iurie este inactiv, cu puține postări disponibile publicului, nefiind posibil de a evalua stilul de viață și identifica eventuale discrepanțe între averea declarată și cea efectivă.

Brânza Victor – consilier raional

Consilierul raional Victor Brânza este destul de activ pe rețeaua de socializare Facebook, unde publică frecvent postări care reflectă atât activitățile sale politice, cât și anumite aspecte din viața personală. Majoritatea conținutului distribuit pe profilul său este legat de activitatea sa ca persoană publică, inclusiv felicitări adresate comunității cu ocazia sărbătorilor naționale și internaționale, evenimente locale importante sau aniversări ale unor localități din raionul său de activitate.

Postările publice sugerează o implicare constantă în viața comunității, evidențiind momente cheie din activitatea lui de consilier raional. Cu toate acestea, viața personală este rareori expusă, cu excepția unei singure postări din vacanță în care apare împreună cu familia sa. Această postare nu ridică semne de întrebare în legătură cu veniturile declarate în DAIP, reflectând un stil de viață compatibil cu veniturile oficiale declarate. În afara acestor postări legate de evenimente și activități politice sau sociale, nu există alte informații relevante care să permită o evaluare detaliată a veniturilor sau bunurilor personale ale consilierului.

B. Raionul Dubăsari

Grigoriev Sergiu – Președinte al raionului Dubăsari

Profilul de Facebook al domnului Sergiu Grigoriev se remarcă printr-un caracter restrâns în ceea ce privește postările publice, oferind o imagine limitată asupra stilului de viață. Din analiza conținutului public disponibil, se poate observa că majoritatea postărilor sunt strict legate de activitatea sa profesională, în special de implicarea sa în Consiliul Raional și de cariera sa politică. Nu sunt postate informații care ar putea sugera detalii despre bunurile sale materiale, veniturile personale sau stilul de viață pe care îl duce în afara sferei publice și politice.

Mai mult, profilul său nu conține postări care să ofere indicii despre preferințe personale, activități recreative sau interacțiuni sociale care ar putea fi relevante pentru o evaluare mai profundă a vieții private. În mod notabil, nu au fost identificate informații care să contrazică sau să ridice suspiciuni în legătură cu datele raportate în declarația sa de avere și interese. În concluzie, activitatea sa pe rețelele sociale este strict profesională, oferind puține indicii despre aspectele non-publice ale vieții sale.

Gurii Isac – Vicepreședinte responsabil pe domeniul social

Cele mai multe postări de pe profilul în Facebook sunt legate de promovarea unei formațiuni politice, punând accent pe activități de susținere și promovare a partidului. Nu sunt disponibile informații relevante care să dezvăluie detalii despre bunurile personale, veniturile sau stilul de viață al domnului Gurii Isac. Nu au fost identificate elemente care să contrazică sau să ridice semne de întrebare în raport cu declarația sa de avere și interese. În concluzie, activitatea publică pe Facebook este orientată exclusiv către promovarea activităților politice, fără a oferi o privire de ansamblu asupra aspectelor personale sau financiare.

Alexandru Reul – Vicepreședinte responsabil pe domeniul agrar

Pe pagina Facebook a domnului Alexandru Reul, postările sunt dedicate exclusiv evenimentelor organizate de Consiliul raional și activităților unei formațiuni politice în raionul Dubăsari, majoritatea sunt distribuite de la alți utilizatori. N-au fost identificate alte informații relevante sau detalii suplimentare în ceea ce privește activitatea sa personală sau stilul de viață.

Larisa Socolovschi – Consilier raional

Pagina Facebook a doamnei Larisa Socolovschi este inactivă.

Concluzii

Majoritatea subiecților declarării monitorizați au fie profiluri private, fie o activitate limitată pe rețelele sociale, ceea ce îngreunează semnificativ procesul de verificare a detaliilor legate de stilul de viață sau interesele personale. Absența unor postări publice semnificative denotă o reticență în a împărtăși informații despre viața personală, ceea ce poate fi o alegere deliberată pentru a evita speculațiile și interpretările greșite.

Din analiza informațiilor disponibile n-a fost posibil de a identifica discrepanțe între stilul de viață reflectat în postări și veniturile sau averea declarate de subiecți. Aceasta sugerează că, în general, declarațiile de avere sunt fie corecte, fie subiecții monitorizați au reușit să își mențină un stil de viață care nu iese în evidență prin aspecte necorespunzătoare cu declarațiile lor. Aceasta nu exclude existența unor nereguli, ci, mai degrabă, atestă faptul că informațiile publice disponibile nu sunt suficiente pentru a face o evaluare precisă.

Totodată, faptul că niciun subiect monitorizat nu a făcut postări publice legate de aspecte care ar indica nereguli în declarațiile de avere, ar putea sugera o conștientizare a responsabilităților sale publice, precum și un efort în a evita orice comportament care ar putea fi interpretat negativ.

Astfel, analiza actuală a prezenței publice pe rețelele de socializare nu a oferit deocamdată suficiente informații pentru a le confrunța cu datele din declarațiile de avere și interese ale persoanelor monitorizate. Setările stricte de confidențialitate și lipsa activității publice semnificative fac ca rețelele de socializare să fie o sursă de informații destul de limitată. Totuși, acest instrument de verificare/analiză ar trebui de utilizat în continuare de către societatea civilă și mass-media, concomitent cu solicitarea informațiilor de interes public, analiza datelor din declarațiile de avere și interese, efectuarea sondajelor, realizarea interviurilor etc. pentru a pune presiune și responsabiliza demnitarii și funcționarii publici.

3. Monitorizarea respectării rigorilor transparenței decizionale în Consiliile Raionale (CR) Dubăsari și Criuleni

Procesul de monitorizare **a avut drept scop** evaluarea modului în care CR Dubăsari și Criuleni respectă cerințele legale privind transparența în procesul decizional, în special, participarea cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesul de luare a deciziilor și publicarea de către autoritățile publice locale (APL) a deciziilor luate. Monitorizarea s-a desfășurat în perioada mai-septembrie 2024.

Cadrul legal relevant. La baza monitorizării au fost actele normative care urmează a fi aplicate de entitățile publice, inclusiv APL:

- *Legea privind accesul la informațiile de interes public nr. 148 din 09.06.2023*⁴ Printre aspectele inovative ale legii sunt de remarcat: micșorarea termenului de examinare a cererii de solicitare a informațiilor până la 10 zile calendaristice, cu posibilitatea extinderii cu cel mult 7 zile în cazul în care cererea este complexă sau se solicită un volum mare de informații⁵; extinderea listei furnizorilor de informații⁶; indicarea că solicitanții de informații nu mai sunt obligați să aplice pe cerere semnătura electronică sau olografă; promovarea transparenței proactive prin publicarea pe paginile web ale autorităților publice, inclusiv APL, a unui spectru larg de informații de interes public; instituirea Registrului cererilor de comunicare a informațiilor de interes public etc.
- *Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional*⁷ care stabilește normele pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din APC și APL, reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional. În Lege sunt specificate obligațiile autorităților publice, etapele asigurării transparenței decizionale, inclusiv: informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei; punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia; consultarea cetățenilor/asociațiilor/altor părți interesate; examinarea recomandărilor în procesul de elaborare a proiectelor de decizii; informarea publicului referitor la deciziile adoptate.
- *Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017*⁸ reglementează domeniul integrității în sectorul public, stabilește obligațiile conducătorilor entităților publice în asigurarea și consolidarea integrității instituționale și profesionale (în speță, în asigurarea transparenței în procesul decizional și a accesului la informații de interes public).
- *Hotărârea Guvernului nr.967/2016 Cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional*⁹ prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional. Hotărârea recomandă APL să actualizeze procedurile interne referitoare la transparența în procesul decizional, precum și să elaboreze, să actualizeze și să publice lista organizațiilor neguvernamentale pe domenii de activitate.

⁴ Legea a intrat în vigoare la 08.01.2024, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137908&lang=ro

⁵ Reducerea termenelor, comparativ cu Legea privind accesul la informație nr. 982 din 11.05.2000, a [brogată prin Legea nr.148 din 09.06.23](#).

⁶ Lista furnizorilor de informații a fost completată cu: întreprinderile de stat sau municipale; persoanele juridice de drept privat, controlate de autoritățile publice; persoanele juridice de drept privat care prestează servicii publice; întreprinderile energetice; partidele politice; organele de autoadministrare a profesiilor juridice.

⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142655&lang=ro#

⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120706&lang=ro

⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137925&lang=ro#

- *Hotărârea Guvernului nr.672/2017 Pentru aprobarea regulamentelor cu privire la Registrul de stat al actelor locale*¹⁰ prin care s-a instituit Registrul de stat al actelor locale, – un sistem electronic care permite accesul publicului la actele administrative emise de APL. Autoritățile administrației publice locale trebuie să asigure includerea actelor lor administrative în Registrul de stat al actelor locale, asigurând astfel transparența procesului decizional.

Obiectivul monitorizării

Monitorizarea s-a concentrat pe următoarele obiective specifice:

- *Asigurarea transparenței în procesul decizional al APL din raioanele Dubăsari și Criuleni.* În cadrul monitorizării s-a analizat în ce măsură APL din aceste raioane respectă normele legale privind transparența decizională, inclusiv publicarea la timp și în mod accesibil a proiectelor de decizie, a documentelor suport și a hotărârilor adoptate. De asemenea, s-a urmărit dacă informațiile sunt prezentate într-o manieră clară și accesibilă pentru cetățeni.
- *Implicarea locuitorilor în procesul de luare a deciziilor.* S-a analizat dacă APL facilitează participarea publicului prin organizarea de consultări publice, oferă posibilitatea de a trimite opinii și propuneri, și dacă acestea sunt integrate în procesul final de adoptare a deciziilor. De asemenea, monitorii au dorit să afle în ce măsură locuitorii sunt informați și motivați să participe activ la viața publică și decizională a comunității lor.

Metodologie

Procesul de monitorizare s-a axat pe evaluarea a două aspecte fundamentale: accesul cetățenilor la informații publice și transparența în procesul decizional, inclusiv în gestionarea bugetului public. În cadrul monitorizării s-a urmărit aplicarea prevederilor legale referitoare la transparența decizională și bugetară, precum și evaluarea gradului de comunicare și colaborare dintre autoritățile locale și cetățeni.

- ✓ *Accesul la informații publice și evaluarea comunicării cu cetățenii.* În acest context a fost evaluată accesibilitatea informațiilor de interes public și modul în care APL asigură o comunicare eficientă cu cetățenii. De asemenea, a fost analizată prezența informațiilor relevante pe paginile web/platformele oficiale (www.criuleni.md, www.dubasari.md, acte.locale.gov.md) și pe rețelele sociale, precum și calitatea și claritatea acestor informații.
- ✓ *Transparența în procesul decizional și în procesul bugetar.* În ceea ce privește transparența decizională, a fost analizat modul în care CR Criuleni și Dubăsari au respectat procedurile de consultare publică și dacă au facilitat accesul cetățenilor la procesul de luare a deciziilor și la informații legate de bugetele locale. S-a verificat dacă cetățenii au avut posibilitatea de a participa la consultări publice și dacă au avut acces la informațiile necesare pentru a se implica în mod real în procesul decizional.

Indicatori de bază urmăriți în cadrul monitorizării:

- Disponibilitatea compartimentului web dedicat transparenței procesului decizional: Prezența unei secțiuni dedicate pe site-urile oficiale ale CR unde sunt publicate informații și documente relevante pentru transparența decizională.
- Disponibilitatea anunțurilor privind inițierea elaborării deciziilor: publicarea anunțurilor care informează cetățenii despre inițierea procesului de elaborare a deciziilor locale.
- Disponibilitatea anunțurilor privind organizarea consultărilor publice: prezența și accesibilitatea anunțurilor privind organizarea consultărilor publice.
- Disponibilitatea proiectelor de decizii, materialelor aferente și deciziilor adoptate: publicarea proiectelor de decizii, a materialelor suport și a deciziilor finale adoptate de consiliile raionale.

¹⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128145&lang=ro

- Disponibilitatea rezultatelor consultărilor publice: publicarea rezultatelor și concluziilor procesului de consultare publică.
- Disponibilitatea listei părților interesate: publicarea listei părților implicate și interesate de procesul decizional.
- Respectarea termenelor: verificarea respectării termenelor legale pentru fiecare etapă a procesului decizional, inclusiv publicarea anunțurilor, desfășurarea consultărilor și adoptarea deciziilor.

Surse de date și instrumente utilizate. Monitorizarea s-a bazat pe analiza datelor de pe paginile web ale CR Criuleni și Dubăsari, a rețelelor sociale și a panourilor informative. De asemenea, au fost evaluate rezultatele consultărilor publice și s-au urmărit ședințele consiliilor raionale pentru a observa modul în care cetățenii au fost informați și implicați activ în procesul decizional.

Totodată, a fost monitorizată desfășurarea ședințelor CR respective prin prezența la ele a colaboratorilor „Est-Curier” care au făcut transmisiuni video și au publicat articole în ziar despre subiectele discutate și deciziile aprobate.

3.1 Accesul la informații publice și evaluarea comunicării cu cetățenii

Consiliul Raional Dubăsari

CR Dubăsari dispune de o pagină web www.dubasari.md și rețele de socializare prin care promovează informațiile despre activitatea sa. Datele responsabililor pentru procesul de consultare publică sunt accesibile pe platformele online. Toate proiectele de decizii, înaintate spre examinare CR, au fost analizate și avizate în cadrul comisiilor consultative de specialitate, iar toate ședințele consiliului au fost publice. [Dispozițiile](#) Președintelui raionului Dubăsari au fost publicate la 4-7 zile după emitere.

Rubrica [Transparența Decizională](#) de pe pagina web conține documentele relevante, cum ar fi: acte normative, programe de elaborare a proiectelor de decizii, anunțuri privind consultările publice și sinteza recomandărilor primite.

Totodată, pe pagina web oficială a CR Dubăsari au fost plasate următoarele informații:

- Programul anual de activitate al consiliului pentru anul 2024,
- Programul anual de elaborare a proiectelor de decizii,
- Programele teritoriale în anumite domenii de activitate,
- Informații privind activitatea în domeniul achizițiilor publice,
- Proiectele de decizii,
- Anunțuri despre inițierea elaborării proiectelor de decizii,
- Anunțuri privind organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor publice,
- Anunțuri despre consultarea proiectelor de decizii,
- Anunțuri despre organizarea dezbaterilor publice asupra proiectelor de decizii.

Cu toate acestea, în anul 2024, [programul detaliat](#) de elaborare a proiectelor de decizii publicat nu coincide cu data efectivă a desfășurării ședințelor. În acest context, secretarul CR, Maria Jimbei, a explicat că ședința din iulie a fost amânată pentru luna august, în așteptarea rectificărilor la bugetul național.

În perioada de monitorizare au fost publicate [nouă anunțuri](#) de consultări publice, după cum urmează:

- Cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Secției finanțe,
- Cu privire la aprobarea Planului raional de acțiuni privind implementarea Programului național de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare pentru anii 2023-2027,
- Cu privire la expunerea la licitație a unor bunuri imobile,
- Cu privire la rezultatele activității IMSP CS Dubăsari pentru anul 2023,
- Cu privire la constituirea Comisiei raionale de sănătate publică,
- Cu privire la aprobarea Acordului de parteneriat dintre Consiliul raional Dubăsari și Fundația Cred,

- Cu privire la organizarea odihnei de vară a copiilor și adolescenților și măsurile de întremare a acestora în sezonul estival 2024,
- Cu privire la aprobarea Regulamentului privind compensarea cheltuielilor deținătorilor de terenuri agricole amplasate după traseul Rîbnița-Tiraspol.

La rubrica [Anunțuri de organizare a consultărilor publice](#) au fost publicate zece invitații de participare la consultarea proiectelor de decizii incluse pe ordinea de zi a ședințelor din 20 mai și 20 august. Totuși, dezbateri publice pe parcursul perioadei de monitorizare nu au avut loc, conform celor publicate în rubrica *Dezbateri publice*.

Un anunț privind organizarea consultărilor publice asupra proiectelor de decizie preconizate pentru ședința ordinară a CR Dubăsari din august 2024 a fost publicat, dar rubrica *Sinteza recomandărilor* include doar recomandările pentru ședința din 20 mai 2024. Sinteza recomandărilor la proiectele de decizie propuse pentru ședința CR Dubăsari din 20 august 2024 nu a fost publicată până la 10 septembrie 2024, deși au fost anunțate consultări și dezbateri [pentru șase proiecte](#).

[Proiectele de decizii](#) pentru ședința extraordinară din 20 mai 2024 au fost publicate pe 15-17 mai, iar [cele pentru ședința ordinară](#) din luna august 2024 au fost publicate între 9-12 august, respectând termenul legal.

Cetățenii pot afla cine este responsabil de procesul decizional și care sunt datele de contact. De asemenea, este publicat [Planul de achiziții publice pentru 2024](#), precum și [modificările acestuia](#).

Pagina web este completată operativ cu informații despre activitatea conducerii raionului. Cu toate acestea, rubrica *Felicitări* însoțite de fotografia președintelui raionului, plasate și la rubrica *Noutăți*, vin în contrast cu informația oficială, ceea ce afectează coerența generală a site-ului.

Consiliul Raional Criuleni

Pagina web a Consiliului Raional Criuleni www.criuleni.md oferă o serie de informații importante, plasate la rubrici despre conducerea CR, aparatul Președintelui CR, regulamentul CR, transparența decizională, primăriile din cadrul raionului, planul local anticorupție și rapoartele de progres privind realizarea acestuia, noutăți, orarul rutelor de transport, sărbătorile nelucrătoare și detalii despre ieșirile oficialilor în teritoriu.

Rubrica *Transparența Decizională* include 12 subrubrici, care acoperă aspecte precum sunt: strategia de dezvoltare a raionului, planurile de implementare, consultări publice, inițierea elaborării proiectelor de acte normative, proiecte de acte normative, deciziile consiliului etc. Totuși, subrubrica [Inițierea elaborării proiectelor de acte normative](#) include doar câteva anunțuri care datează cu anul 2021, nefiind plasate anunțuri recente, inclusiv pentru perioada mai-august 2024, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la transparența procesului legislativ.

Subrubrica [Consultări Publice](#) prezintă un amalgam de informații, incluzând atât anunțuri despre organizarea consultărilor publice, cât și sinteza recomandărilor, dar acest format ar putea să nu faciliteze o navigare ușoară pentru cetățeni.

La subrubrica [Dispozițiile Președintelui](#) informațiile sunt împărțite în două compartimente: *Activitate de bază* și *Personal*. Cu toate acestea, se observă o practică excesivă de anonimizare a datelor referitoare la indemnizații și sumele alocate, cum ar fi în cazul [Dispoziției 90 AB din 29.07.24](#) *Cu privire la achitarea sporului pentru performanță conducătorilor subdiviziunilor și instituțiilor bugetare din subordinea CR Criuleni pentru luna iulie 2024*. De asemenea, există întârzieri constante în publicarea dispozițiilor președintelui raionului, care sunt plasate pe pagina wb abia în luna următoare, ceea ce afectează accesul cetățenilor la informații publice importante.

Deși în perioada lunii iunie 2024 angajații CR Criuleni au fost în [Estonia în vizită de studiu](#), informațiile referitoare la bugetul călătoriilor în străinătate ale demnitarilor raionali nu sunt disponibile pe pagina web, nefiind respectate prevederile *capitolului II Transparența proactivă* din Legea 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.

În ceea ce privește subrubrica [Deciziile CR](#), un număr de 16 proiecte au fost publicate în cadrul ședinței din 14 iunie, iar 9 proiecte în cadrul ședinței din 23 august, conform prevederilor legislative. Cu toate acestea, activitatea Direcțiilor și Secțiilor ale CR Criuleni în perioada monitorizată nu este reflectată pe pagina web a consiliului, ceea ce poate duce la o percepție de opacitate în gestionarea resurselor publice.

[Planul de acțiuni al CR Criuleni](#) este, de asemenea, disponibil, însă ședințele consilierilor sunt dispersate printre activitățile culturale, fiind indicate doar trimestrele, nu și lunile exacte, ceea ce complică urmărirea activităților.

Subrubrica [Colaborarea cu societatea civilă în procesul decizional](#) include lista părților interesate, inclusiv a ONG-urilor, întocmită în anul 2021, fiind necesară o actualizare a acesteia.

Generalizări privind publicarea informațiilor pe paginile web ale CR, structura și claritatea datelor, oportunități de implicare a cetățenilor în consultările publice

Publicarea Informațiilor Online

Consiliul Raional Dubăsari utilizează activ pagina web (www.dubasari.md) pentru a publica informații relevante despre activitatea sa, inclusiv despre proiectele de decizii, dispozițiile președintelui și consultările publice. Aceasta are o structură logică care permite utilizatorilor să găsească rapid informațiile de care au nevoie. De asemenea, CR Dubăsari utilizează rețelele sociale <https://www.facebook.com/crdubasari> pentru a comunica cu cetățenii, sporind astfel accesibilitatea informațiilor. Aici sunt publicate anunțurile despre [concurserile publice](#) și invitațiile la [dezbaterile publice](#), etc.

Consiliul Raional Criuleni oferă și el informații utile pe pagina sa web (www.criuleni.md), însă există carențe la actualizarea și organizarea conținutului. Deși cetățenii pot accesa informații generale despre conducerea, componența CR, rubrica *Transparența decizională* nu este suficient de detaliată, iar informațiile despre inițierea elaborării proiectelor de acte normative nu sunt actualizate pentru perioada mai-august 2024. Pe pagina <https://www.facebook.com/consiliulraional.criuleni> se publică, de obicei, activitățile deja desfășurate, deplasările în teritoriu, întruniri, ședințe, felicitări dar nu și cele de interes pentru cetățean: concursuri publice, ședințe planificate, consultări sau dezbateri publice.

La CR Dubăsari, dispozițiile președintelui sunt publicate în termen de 4-7 zile de la emitere, ceea ce asigură un acces prompt la informații esențiale. Aceasta contribuie la o comunicare eficientă cu cetățenii și permite o mai bună implicare a acestora în procesul decizional. În contrast, CR Criuleni publică dispozițiile președintelui în luna următoare, ceea ce întârzie accesul cetățenilor la informații importante. Această întârziere poate descuraja implicarea cetățenilor în activitățile administrative și reduce încrederea în procesul decizional.

Structura și claritatea informațiilor

CR Dubăsari are o rubrică de transparență decizională bine organizată, în care sunt incluse documente relevante, precum actele normative și sintezele recomandărilor din consultările publice. Publicarea la timp a proiectelor de decizii pentru ședințele Consiliului reflectă o abordare proactivă în informarea cetățenilor.

CR Criuleni prezintă o structură mai puțin clară la rubrica *Transparență decizională*, combinând anunțuri despre consultări publice și sinteze într-un format greu de navigat. De asemenea, întârzierile în publicarea dispozițiilor președintelui și anonimizarea excesivă a informațiilor despre indemnizații afectează accesibilitatea și transparența datelor financiare.

Oportunități de implicare a cetățenilor în consultările publice

CR Dubăsari a organizat un număr semnificativ de consultări publice și a publicat anunțuri referitoare la acestea, sporind astfel oportunitățile de participare a cetățenilor în procesul decizional. Cu toate

acestea, lipsa dezbaterilor publice în perioada monitorizată subliniază o nevoie de îmbunătățire în această direcție.

În cazul CR Criuleni, colaborarea cu societatea civilă este menționată, dar nu există suficiente informații privind organizarea consultărilor publice. Rubrica *Consultări Publice* este mai puțin informativă, iar datele sunt prezentate într-un mod care îngreunează accesul cetățenilor la aceste procese.

În concluzie, CR Dubăsari oferă un acces mai bun la informații, cu un sistem bine organizat de publicare și comunicare. În ceea ce privește CR Criuleni, există deficiențe în actualizarea informațiilor, structura neclară a rubricii destinate transparenței decizionale; întâzieri în publicarea documentelor importante, ceea ce limitează implicarea cetățenilor și reduce încrederea în procesul decizional.

3.2 Transparența în procesul decizional

Conform Legii nr. 239 din 13.01.2008 privind transparența în procesul decizional, autoritățile publice au obligația de a asigura participarea cetățenilor, asociațiilor și altor părți interesate în cadrul procesului de elaborare și adoptare a deciziilor. Aceasta se realizează prin măsuri care includ diseminarea informațiilor, instituirea mecanismelor de cooperare cu societatea, și consultarea opiniei publice în vederea promovării unui proces decizional transparent și deschis.

Consiliul Raional Dubăsari

În perioada de monitorizare mai - septembrie 2024, CR Dubăsari a organizat două ședințe, la 20 mai și 20 august 2024, în cadrul cărora au fost discutate 34 de chestiuni incluse pe ordinea de zi. Dintre acestea, 32 de proiecte de decizie au fost aprobate, iar două au fost amânate pentru a fi examinate în cadrul ședințelor ulterioare. La ultima ședință din 20 august, au fost analizate 28 de chestiuni, cu participarea a 24 din cei 27 de consilieri aleși.

La ședința din 20.08.2024 din cele 28 proiecte de decizii, cel mai sensibil subiect pentru consilieri a fost tentativa de a înstrăina baza de odihnă a CR Dubăsari <https://estcurier.md/au-ajuns-la-o-intelegere-dar-deocamdata-nimic-nu-se-scoate-la-licitatie/> generatoare de pierderi. În procesul dezbaterilor unii consilieri au spus că la această bază de odihnă există delapidări, întrucât serviciile sunt prestate, dar banii nu ajung în buget. Din considerentele lipsei unor dovezi clare a celor invocate, examinarea acestui proiect de decizie a fost amânată pentru următoarea ședință a CR.

Un alt subiect important [Consilierii dubăsăreni resping donația, la fel ca și CNAMUP](#) a fost despre o ambulanță donată de o fundație, pe care donatorul nu a înregistrat-o, iar CR Dubăsari nu are acte pentru a o primi și exploata conform destinației și aceasta stă de trei ani în ograda Consiliului. Problemele de înregistrare și tergiversările birocratice au împiedicat utilizarea acestui vehicul, lăsându-l să se uzeze și să piardă din valoare, în timp ce comunitatea are nevoie urgentă de el.

De asemenea, a fost o transmisiune live de la [Ședința extraordinară a Consiliului raional Dubăsari 20 mai 2024](#) cu aprobarea mai multor facilități pentru oameni. La ea au fost aprobate subiecte ce țin de organizarea taberelor de vară pentru copii, delimitarea hotarelor unor unități administrativ-teritoriale și formarea unei comisii pentru gestionarea transportului public, precum și rectificarea bugetului raional și ajustarea unor decizii anterioare. Totodată, au fost propuse modificări în programul de reparație a drumurilor locale.

Este de reținut că deciziile adoptate în ședința din 20 mai au fost publicate abia pe 27 iunie 2024 (cu peste o lună mai târziu), ceea ce este o întârziere semnificativă în publicarea acestora, ceea ce afectează accesul la informații al cetățenilor și transparența procesului decizional.

Nume	Proprietar	Ultima modificare	Dimensiune
3-13 Cu privire la rezult. evaluării CNAM la IM C.Stomatologic Dubasari.pdf	economcrd	28 aug. 2024 economcrd	57 KB
3-14 Cu privire la aprob. repartizării profit net obținut la IM C.Stomatologic in 2023.pdf	economcrd	28 aug. 2024 economcrd	82 KB
3-15 Cu privire la aprob. repartizării profit net obținut de IM COCT Prietenia in 2023.pdf	economcrd	28 aug. 2024 economcrd	83 KB
3-17 Cu privire la casarea unor mijloace fixe uzate.pdf	economcrd	28 aug. 2024 economcrd	610 KB
3-18 Cu privire la aderarea CRD la AO Uniunea CR din RM.pdf	economcrd	28 aug. 2024 economcrd	52 KB
3-19 Cu privire la operarea unor modif. in anexa nr. 3 la decizia CRD nr. 1-11 din 12.02.24.pdf	economcrd	28 aug. 2024 economcrd	60 KB
3-20 Cu privire la operarea unor modif. in Programul drumuri pu 2024.pdf	economcrd	28 aug. 2024 economcrd	222 KB

Deciziile CR Dubăsari din 20 august au fost publicate mai operativ, pe 28 august 2024. Informațiile despre rezultatul dezbaterilor publice lipsesc pe pagina web www.dubăsari.md.

Nume	Proprietar	Ultima modificare	↑	Dimensiune	:
2-1 Cu privire la organizarea odihnei copiilor și adolescenților în sezonul estival 2024.pdf	economcrd	27 iun. 2024	economcrd	239 KB	:
2-2 Cu privire la aprobarea hotarelor unor unități administrativ-teritoriale ale raionului Dubăsari.pdf	economcrd	27 iun. 2024	economcrd	165 KB	:
2-3 Cu privire la instituirea Comisiei raionale privind organizarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate...	economcrd	27 iun. 2024	economcrd	123 KB	:
2-4 Cu privire la rectificarea bugetului raional.pdf Vizite: 395 Data: 2024-08-13 autor: Aparatul Președintelui raionului	economcrd	27 iun. 2024	economcrd	450 KB	Detalii
2-5 Cu priv					:
2-6 Cu priv					:

Pe 19 și 20 august comisiile consultative se vor întruni în ședințe!!!
 Prin prezenta, vă aducem la cunoștință, că ședințele comisiilor consultative de specialitate ale Consiliului raional, în cadrul cărora vor fi examinate proiectele de decizii pentru ședința ordinară a Consiliului raional din 20.08.2024, vor avea loc, după cum urmează: 1. 19. 08. 2024, ora 11.00, Sala mare de ședințe, etajul II, a

Vizite: 421 Data: 2024-08-13 autor: Aparatul Președintelui raionului Detalii

Pe 15 august invităm cetățenii și toate părțile interesate la dezbateri publice a proiectelor de decizii
 Aparatul președintelui raionului, direcțiile și secțiile Consiliului raional Dubăsari anunță desfășurarea dezbaterilor publice asupra proiectelor de decizii, care vor fi puse în discuție la ședința ordinară a Consiliului raional din 20 august 2024. Dezbaterile publice vor avea loc pe data de 15 august 2024, cu începere de la ora 10:00, în

Vizite: 479 Data: 2024-08-12 autor: Aparatul Președintelui raionului Detalii

Pe pagina CR Dubăsari a fost publicată doar sinteza recomandărilor din 20 mai 2024. Documentul conține informația completă despre esența propunerii, autorii și dacă a fost sau nu aprobată.

Deși proiectele de decizie ale CR Dubăsari, au fost publicate la timp, unele documente n-au fost însoțite de anexele necesare printate, fapt reclamat de consilierul Grigore Policinski la ședința din 20 mai 2024 ca o limitare accesului consilierilor la informații. După această atenționare anexele lipsă au fost distribuite consilierilor la aceeași ședință.

Eliberarea din funcție a secretarului interimar și numirea noului secretar, la 20 august 2024, a trezit suspiciuni consilierului Petru Porubin, care a atenționat asupra faptului că nu poate fi numită o nouă persoană în funcție atâta timp cât această funcție nu a fost anunțată vacantă. Pentru ocuparea funcției de secretar al CR Dubăsari, conform legislației în vigoare, urma să fie anunțat un concurs, dar s-a recurs la „transfer în funcție”.

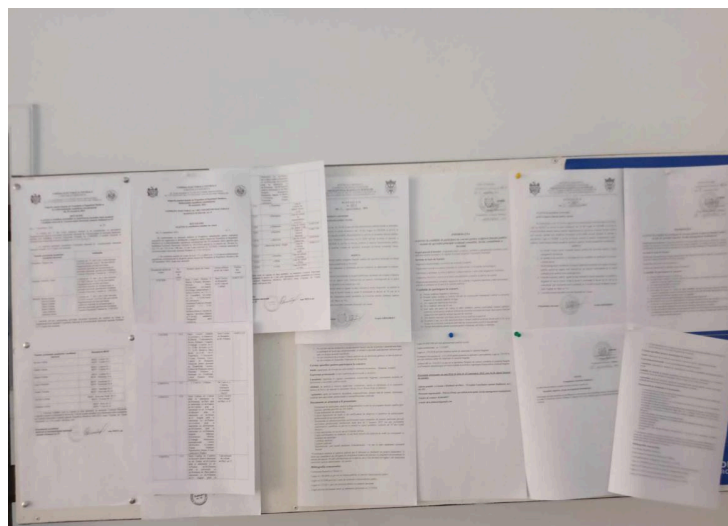
Deciziile aprobate au fost publicate în Registrul actelor locale pe 28.08.2024.

De notat că toate proiectele de decizie au fost examinate în cadrul comisiilor de specialitate. În Registrul de stat al actelor locale deciziile au fost publicate operativ (în decurs de trei zile).

În timpul vizitei pe teren a monitorilor la 10.09.2024 panoul informativ din incinta CR Dubăsari (în imagine) conținea câteva decizii ale Președintelui CR privind anunțarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante și informații despre

Sinteză recomandărilor la proiectele de decizie propuse spre examinare în ședința Consiliului raional Dubăsari din 20.08.2024			
Titlu proiectului	Autorul recomandării	Forma subvizionării autor (acceptarea sau respingerea recomandării)	Argumentarea în cazul respingerii
Cu privire la organizarea odihnei copiilor și adolescenților în sezonul estival 2024	Grigore Policinski, consilier raional La pct. 2, se adaugă sintagma „agenții economici, beneficiarii ai biletelor de călătorie în rezultatul achizițiilor publice”; La pct. 2.4 se adaugă sintagma ”celor cu performanțe în domeniul sportului și culturii”; I. Brăducean Larisa, șefa Direcție Educație - Se include suplimentar pct. 2.5, cu următorul conținut: „25% din biletele achiziționate vor fi acordate, ca titlu gratuit, copiilor din familiile social vulnerabile, lista nominală a cărora va fi aprobată, iar biletele vor fi repartizate de către Comisia raională pentru organizarea odihnei copiilor și adolescenților în sezonul estival 2024”.	Recomandare acceptată Recomandare acceptată	
Cu privire la instituirea Comisiei raionale privind organizarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate	S. Grigorescu, președintele raionului A modifică denumirea proiectului de decizie „Cu privire la instituirea Comisiei raionale privind arhivarea serviciilor regulate de transport rutier”, fiind ajustată la legislația în vigoare și substituită, după cum urmează: „Cu privire la instituirea Comisiei raionale privind organizarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate”	Recomandare acceptată	

Alte propuneri asupra proiectelor de decizie propuse nu au parvenit.
 Secretara interimară a Consiliului raional *[Semnătură]* Maria JIMBEI

organizarea și desfășurarea alegerilor prezidențiale și referendumului din 20 octombrie 2024.

Consiliul Raional Criuleni

În perioada monitorizată CR Criuleni s-a întrunit în două ședințe, pe [14 iunie](#) și [23 august 2024](#). Conform deciziilor publicate, au fost examinate 25 de chestiuni, iar proiectele de decizie au fost publicate cu 10-14 zile înainte de ședințe, respectând prevederile legislației în vigoare.

[La ședința CR Criuleni din 14.06.24](#) au fost examinate 16 proiecte de decizie incluse în ordinea de zi despre aprobarea planului de acțiuni de prevenire a bolilor netransmisibile, acordul de colaborarea cu Crucea Roșie, cu privire la rezultatele activității ÎM Edilitate Criuleni, programul de reparație a instituțiilor de învățământ, cu privire la aprobarea hotarelor unităților administrativ-teritoriale, etc. Cel mai discutat subiect a fost funcționarea parcului fotovoltaic din Criuleni, inclusiv repartizarea profitului net de la activitatea întreprinderii "Edilitate Criuleni". Nu există un raport pentru cetățeni în care să fie clar cum a fost distribuit profitul generat de aceste panouri fotovoltaice, oferite cadou din partea Chinei pentru îmbunătățirea calității vieții oamenilor.

[La ședința CR Criuleni din 23.08.24](#) toate chestiunile incluse pe ordinea de zi au fost votate fără discuții în contradictoriu. Subiectele discutate au fost despre programul de reparație a drumurilor, instituțiilor de învățământ, stabilirea suplimentelor la salariu personalului medical, evidența militară a tinerrilor, inclusiv incorporarea lor, transmiterea unor bunuri a CR cu titlu gratuit,

Consultările publice au fost anunțate pe platformele oficiale, însă implicarea cetățenilor a fost sub așteptări. Atât la Criuleni, cât și la Dubăsari, numărul persoanelor care au participat la aceste consultări a fost redus, fiind preponderent format din șefi de direcții și angajați din Aparatul Președintelui, cu o prezență de 10-12 persoane.

Un alt aspect problematic în cazul CR Criuleni este modul de redactare a proiectelor de decizie. Acestea sunt publicate fără a menționa clar subiectele în titlu, fiind numerotate doar printr-un număr de ordine. Această practică limitează accesul rapid și transparent la informații a cetățenilor, îngreunând identificarea și înțelegerea problemelor dezbătute în cadrul ședințelor. Această lipsă de claritate poate reduce și mai mult interesul publicului de a se implica activ în procesul decizional.

Pe pagina web a CR Criuleni (www.criuleni.md) lipsesc informațiile despre rezultatul dezbaterilor publice. Sinteza consultărilor publice la CR Criuleni nu conține informații detaliate despre propunerile venite pentru proiectele prezentate, ci doar numele autorului.

Deciziile adoptate de CR Criuleni la ședința din 14 iunie 2024 au fost publicate abia la data de 2 iulie 2024,

Sinteza recomandărilor la proiectele de decizie propuse spre examinare în ședința Consiliului raional Criuleni din 23.06.2024

Titlul proiectului	Autorul recomandării	Poziția subdiviziunii-autor (acceptarea sau respingerea recomandării)	Argumentarea în cazul respingerii
Cu privire la modificarea/corelarea bugetului raional pentru anul 2024 și alocarea unor surse financiare.	Simon Olga, șefa, Direcția finanțe..	Recomandări acceptate	
Cu privire la organizarea trecerii în evidență militară a tinerilor născuți în anul 2009 și cel de vârstă mai înaintată, care din diferite motive nu au fost anterior trecuți în evidență militară.	Burca Valeri, consilier raional		
Cu privire la activitățile pentru incorporarea cetățenilor născuți în a. 1997-2006 în serviciul militar în termen, cu termen redus și serviciul civil în august 2024 – ianuarie 2025, precum și a rezerviștilor în caz de mobilizare.	Burca Valeri, consilier raional		

Alte propuneri asupra proiectelor de decizie propuse nu au parvenit.

Secretara Consiliului raional, Diana Rusu
22.08.2024

Sinteza recomandărilor la proiectele de decizie propuse spre examinare în ședința Consiliului raional Criuleni din 14.06.2024

Titlul proiectului	Autorul recomandării	Poziția subdiviziunii-autor (acceptarea sau respingerea recomandării)	Argumentarea în cazul respingerii
Cu privire la activitatea ÎM "Edilitate Criuleni" în anul 2023.	Carșin Alexandru, președintele raionului.	Recomandări acceptate	

cea ce este o întârziere semnificativă în procesul de transparentizare. În contrast, deciziile luate în cadrul ședinței CR Criuleni din 23 august 2024 au fost publicate în termenul legal, chiar în aceeași lună. Conform prevederilor *Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală*¹¹, publicarea hotărârilor autorităților locale trebuie să se realizeze în mod operativ, – acestea urmând să fie aduse la cunoștința publicului în cel mult 5 zile lucrătoare de la data adoptării, prin publicare în Registrul de stat al actelor locale. Nerespectarea acestui termen poate afecta procesul decizional și accesul cetățenilor la informațiile de interes public.

Verificarea conținutului panoului informativ al CR Criuleni la data de 23.08.2024 (în imagine) atesta plasarea unui singur anunț al Consiliului Electoral.

Concluzii și recomandări

Rezultatele monitorizării arată că CR Criuleni și Dubăsari aplică, în linii generale, prevederile cadrului legal ce țin de accesul la informații și transparența în procesul decizional, însă există multiple rezerve de îmbunătățire a situației.

Structura și accesibilitatea paginilor web ale CR diferă și, în cazul CR Criuleni, lasă de dorit. La CR Dubăsari această structură este clară și intuitivă, permite cetățenilor să acceseze cu ușurință informații importante, rubrica *Transparența decizională* este actualizată frecvent și prezintă documentele într-un mod organizat, contribuind la o navigare mai eficientă. În cazul CR Criuleni pagina web are o structură ambiguă, anunțurile despre consultările publice și sintezele sunt incluse într-o singură rubrică, ceea ce ar putea îngreuna accesul cetățenilor la informații. De asemenea, lipsa unei separări clare între anunțurile recente și cele mai vechi complică găsirea detaliilor despre ședințele și consultările publice.

Rubricile dedicate Transparenței decizionale de pe paginile web ale CR nu sunt utilizate în deplină măsură pentru a oferi informații complete și actualizate despre procesul decizional. Pe pagina web a CR Dubăsari lipsesc informațiile despre rezultatele dezbaterilor publice, documentele publicate includ doar sinteza recomandărilor pentru ședința din 20 mai 2024, iar documentele pentru alte ședințe nu sunt însoțite de anexele necesare. În cazul CR Criuleni, proiectele de decizie sunt redactate într-o manieră neclară, fără titluri explicite, ci doar numerotate, ceea ce îngreunează identificarea rapidă a subiectelor. De asemenea, sinteza consultărilor publice nu conține informații detaliate despre propunerile primite, fiind indicați doar autorii acestora.

Există întârzieri în publicarea documentelor. În timp ce CR Dubăsari asigură o publicare promptă a dispozițiilor în termen de 4-7 zile de la aprobare/emitere, CR Criuleni întârzie cu publicarea dispozițiilor președintelui, acestea fiind plasate pe pagina web abia peste o lună după aprobare. Întârzierile afectează accesul cetățenilor la informații în timp util și reduc încrederea în procesul decizional.

¹¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143042&lang=ro#

Publicarea incompletă a sintezelor recomandărilor. La CR Dubăsari, rubrica *Sinteza recomandărilor* conține doar recomandările pentru ședința din 20 mai 2024, în timp ce sinteza recomandărilor pentru ședința din 20 august 2024 nu a fost publicată până la 10 septembrie 2024. Atare întârzieri limitează accesul publicului la informații despre modul în care consultările publice influențează deciziile consiliului.

Anonimizarea excesivă și omiterea publicării unor informații de interes public. CR Criuleni anonimizează excesiv informațiile financiare, cum ar fi indemnizațiile și sumele alocate angajaților. De asemenea, informațiile despre bugetul călătoriilor în străinătate ale oficialilor raionali nu sunt publicate pe pagina web.

Lipsa dezbaterilor publice. CR Dubăsari a publicat numeroase anunțuri de consultări publice, însă dezbateri publice n-au avut loc, ceea ce limitează posibilitatea implicării cetățenilor în procesul decizional.

Panourile informative din incinta CR nu sunt valorificate în deplină măsură, întrucât nu oferă suficiente informații pentru cetățenii care doresc să fie la curent cu activitatea APL. În incinta CR Dubăsari panoul informativ conține doar câteva decizii recente și informații sumare despre desfășurarea alegerilor prezidențiale și a referendumului din 20.10.24. La sediul CR Criuleni, panoul informativ include doar un singur anunț al Consiliului Electoral. Locuitorii care nu utilizează Internet-ul au acces limitat la informațiile de interes public, singura opțiune de obținere a acestora fiind depunerea solicitărilor de informații la APL în formă scrisă sau verbal.

Deși au fost organizate consultări publice, implicarea cetățenilor în luarea deciziilor a fost joasă. La consultările publice organizate de CR, majoritatea participanților au fost șefi de direcții și angajați ai Aparatului Președintelui, iar numărul participanților a fost redus (10-12 persoane). Printre cauzele participării joase a publicului la consultări sunt comunicarea insuficientă cu cetățenii, publicarea incompletă și întârziată a documentelor, lipsa unor metode de conlucrare activă care să stimuleze participarea publicului la luarea deciziilor.

Recomandări:

- Asigurarea instruirii angajaților CR responsabili de asigurarea accesului la informații și a transparenței în procesul decizional, precum și a consilierilor locali cu prevederile cadrului legal din domeniu;
- Completarea și actualizarea conținutului paginilor web ale CR, în special a rubricilor ce țin de transparența decizională, luând în considerare prevederile din Legea 148/2023 și Legea 239/2008;
- Perfectarea conformă a sintezelor recomandărilor, cu includerea informațiilor detaliate despre propunerile părților interesate, precum și despre impactul acestor propuneri asupra proiectelor de decizie;
- Asigurarea plasării pe panourile informative din incinta CR a documentelor/actelor administrative pentru a facilita accesul cetățenilor la informații de interes public, în special, a persoanelor care nu au acces la Internet;
- Stimularea implicării cetățenilor în procesul decizional prin promovarea activă și discutarea proiectelor de acte administrative/decizii, atragerea în acest proces a ONG-urilor și liderilor comunitari;
- Susținerea inițiativelor ONG-urilor de informare a cetățenilor cu privire la procesul decizional, de realizare a sondajelor și atelierelor de lucru pentru a interesa și mobiliza cetățenii să participe la acest proces.

4. Rezultatele discuției în grup și sondajului la subiectul transparenței în procesul decizional

Scopul discuției în grup și a sondajului în rândul activiștilor civici din raioanele Criuleni și Dubăsari a fost crearea unui spațiu deschis pentru dialog la tematica transparenței în procesul decizional, colectarea opiniilor și experiențelor respondenților privitor la eventuale deficiențe în acest proces și formularea sugestiilor pentru îmbunătățirea situației.

În cadrul discuției în grup a fost efectuat un schimb de păreri și propuneri ale participanților la diverse aspecte ce țin de transparența decizională, inclusiv:

- Ce înseamnă transparența în procesul decizional?
- Care sunt momentele-cheie în asigurarea unei transparențe decizionale reale?
- Cum poate fi îmbunătățit procesul de luare a deciziilor la nivel local?
- Ce ar trebui de făcut pentru ca informațiile despre deciziile luate să fie mai accesibile și mai ușor de înțeles pentru toți cetățenii?

În cele ce urmează sunt prezentate rezultatele discuției în grup și a sondajului în rândul activiștilor civici care reflectă, în speță, percepțiile și așteptările participanților privind accesibilitatea informațiilor publice, implicarea cetățenilor în luarea deciziilor și mecanismele de control al acestora, precum și nivelul de transparență în procesul decizional în cele două raioane. Analiza opiniilor expuse relevă atât existența unor puncte forte în procesul decizional actual, cât și aspecte care necesită îmbunătățiri semnificative pentru a asigura o mai mare încredere și participare a cetățenilor în acest proces.

Aspecte metodologice. La discuția în grup au participat 20 de persoane, care au luat în dezbatere o serie de întrebări, precum și au completat un chestionar de evaluare a nivelului de transparență a guvernării locale.

Informații generale despre participanții la discuția în grup. Din cei 20 de participanți la discuția în grup majoritatea au fost femei (92%), respectiv 8% – bărbați. Circa 88% din participanți activează în sectorul asociativ/ONG, 9% sunt pensionari și 3% lucrează în sectorul public. Practic toți participanții (95%) au remarcat că au studii superioare, 5% – studii medii de specialitate. Circa 88% din respondenți au o vârstă cuprinsă între 25-40 de ani, iar 12% – de peste 40 de ani.

4.1 Rezultatele discuției în grup

Participanții la discuția în grup și-au expus opiniile și sugestiile la o serie de subiecte/întrebări dezbătute în comun (*acesta au fost prezentate în redacția respondenților*).

1. Care ar fi motivele ca societatea civilă să se implice în gestionarea activităților publice?

Respondenții au specificat mai multe motive, accentuând necesitatea monitorizării de către societatea civilă a modului de utilizare a banilor și patrimoniului public, oferirea expertizei și propunerilor APL în vederea îmbunătățirii politicilor publice:

- Monitorizarea dacă resursele publice sunt utilizate după necesitate și conform priorităților (pentru cele mai necesare și stringente cheltuieli).
- Societatea civilă trebuie să se asigure că resursele publice sunt utilizate conform destinației.

- Luarea în considerare de către autorități a propunerilor expuse de către cetățeni și o mai mare implicare în acest proces a cetățenilor.
- Acțiunile autorității publice să fie fără interes politic.
- Este important ca dreptul cetățeanului de a se implica în procesul decizional să fie asigurat și respectat.
- Societatea civilă se dezvoltă continuu și ar putea deveni un sprijin pentru autorități în prezentarea ideilor inovative și dezvoltarea proiectelor comunitare.
- Îmbunătățirea politicilor publice cu susținerea expertizei societății civile.

În acest context a fost adus un exemplu de limitare/îngrădire a exprimării opiniei, – când un cetățean care se adresa cu regularitate la autoritățile publice cu critici și propuneri a fost tratat cu dezaprobare de către conducerea APL, care venea cu replici de genul: „urma să vă programați la o discuție”, „prea multe cunoști”, „prea mult vrei să știi”.

2. Ce este transparența în procesul decizional?

- Toate deciziile adoptate sunt publice și consultate.
- Consultări publice înainte de a adopta o decizie, astfel încât cetățenii să poată să se exprime.
- Ședințele APL să fie publice.
- Să existe dialog în procesul de luare a deciziilor.
- Orice informație care interesează cetățeanul să poată fi găsită cu ușurință, inclusiv toate anexele la deciziile adoptate, pentru a evita pierderea de timp.
- În APL există abordări diverse în contextul protecției datelor cu caracter personal. S-a menționat cazuri când în actele locale sunt blurate chiar numele, prenumele primarului, secretarului etc.

3. Care ar fi argumentele despre necesitatea consultării opiniilor societății civile în procesul decizional?

- Prin prisma parteneriatului, „dacă vrei să soluționezi problemele existente, ar fi bine să se implice societatea civilă care cunoaște aceste probleme”.
- La elaborarea bugetului trebuie luate în considerație opiniile reprezentanților societății civile care ar putea să înainteze propuneri, reieșind din probleme reale și concrete;
- Consultarea publică permite să atragă și expertiza specialiștilor care nu activează în APL.
- „Nimic pentru noi fără noi”.

4. Cum autoritățile publice asigură dreptul cetățeanului de a avea acces la informația de interes public?

- Prin comunicare pro-activă.
- Autoritățile publice sunt obligate să completeze paginile web cu informația necesară, să comunice prin rețelele de socializare.
- Accesul cetățeanului la informații publice se realizează prin intermediul paginii web, prin solicitarea în scris a informației sau la telefon, în cadrul audienței la aleșii locali.

Unii interlocutori au remarcat că în acest domeniu există deficiențe, întrucât nu toate deciziile sunt plasate pe paginile web ale autorităților publice; că sunt autorități care se focusează pe completarea Registrului actelor locale și ignoră deseori actualizarea paginii web.

5. Care sunt actele normative de bază care reglementează raporturile dintre societatea civilă și autoritățile publice?

Interlocutorii au demonstrat o cunoaștere a principalelor acte normative din domeniu, precum sunt: Legea nr. 148/2023 cu privire la accesul la informații de interes public, Legea nr. 239/2008 privind

transparența în procesul decizional, Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006, însă o abordare mai cuprinzătoare ar include și alte reglementări relevante, cum ar fi Codul administrativ nr. 116/2018 și Legea privind statutul alesului local nr. 768/2000. Deși cadrul legislativ este solid, respondenții au menționat că implementarea eficientă rămâne o provocare.

6. Cine, când și cum autoritățile publice asigură informarea publicului despre inițierea elaborării deciziei?

Majoritatea respondenților consideră ca informarea publicului o asigură Secretarul consiliului; că informațiile se publică pe paginile web ale consiliilor raionale și pe rețelele de socializare ale acestora. Privitor la utilitatea panourilor informative ca mijloc de comunicare cu publicul, o mare parte a respondenților au spus că acestea sunt utile, deoarece mulți locuitori sunt de vârstă înaintată și sunt deprinși cu asemenea panouri, precum și că amenajarea panourilor este o obligație a autorităților. Totuși, o parte importantă a interlocutorilor au menționat că nu prea există panouri amenajate, cu excepția celor de la sediul primăriilor.

7. Cum credeți, sunt situații în care pot fi adoptate decizii fără a fi respectate etapele transparenței decizionale? Dacă da, argumentați.

Respondenții susțin că există asemenea practici, invocând următoarele situații:

- Sunt cazuri când toți consilierii sunt de acord să încalce termenul de 10 zile de consultare;
- Sunt cazuri când se adoptă deciziile doar cu o pauză de 5 min ca să fie asigurat avizul comisiei de specialitate.
- În cele mai frecvente cazuri sunt când privește acordarea unui ajutor financiar urgent.
- În cazul situațiilor excepționale care pun în pericol viața locuitorilor, cu ar fi diverse epidemii.

8. Ce fel de metode de implicare a societății civile în procesul decizional cunoașteți? La care din ele ați participat? Care metode considerați că sunt cele mai eficiente?

Printre astfel de metode au fost remarcate: audierile publice, consultările, crearea grupurilor de lucru, participarea la comisiile de specialitate, organizarea ședințelor de lucru comune ale APL cu societatea civilă.

Respondenții consideră că una dintre cele mai eficiente metode menționate este *focus-grupul*. În acest context a fost prezentat exemplul *focus-grupului* organizat pentru a discuta bugetul raionului Criuleni. În cadrul discuției au fost colectate mai multe propuneri și cele care au obținut cel mai mare scor au fost luate în considerare, Consiliul raional având temei pentru alocarea mijloacelor bugetare.

9. Ce cunoașteți despre sondajele de opinie și referendumurile locale?

Unii interlocutori au făcut referințe vagi, remarcând că „Sondajul este sondaj, referendumul este referendum”. Alții au remarcat că în cadrul sondajului se află doar percepția publicului față de o problemă, iar în rezultatul referendumului se ia o decizie concretă. Cert e că cetățenii ar trebui să fie informați mai bine despre ceea ce sunt referendumurile și cum acestea se realizează.

10. Care sunt modalitățile de examinare a recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii?

Printre modalitățile de examinare a recomandărilor, invocate de respondenți au fost următoarele:

- Consilierii pot transmite opiniile cetățenilor când examinează chestiunile în comisii.
- Recomandările cetățenilor se examinează în comisii.
- Recomandările din comentarii de pe „Facebook” la fel se examinează.

În ceea ce privește întrebarea dacă sinteza recomandărilor se completează conform legislației, majoritatea respondenților au menționat că sinteza, de regulă, nu se completează cu fiecare recomandare separat, că sunt cazuri când în unele sinteze se indică doar de la cine a venit recomandarea, fără a specifica conținutul acesteia. În calitate de exemplu, a fost prezentată o sinteză a Consiliului raionului Criuleni¹² în care au fost specificate doar denumirile proiectelor de decizii pe subiectele incluse în ordinea de zi, fără a expune conținutul succint al recomandării, decizia de acceptare/respingere și argumentarea în cazul respingerii recomandării.

Unii respondenți au remarcat că au văzut sinteze în care să fie reflectate propunerile fiecărei părți interesate/persoane și decizia luată pe fiecare recomandare doar la nivel de ministere.

0. Cum participă cetățenii la procesul nemijlocit de luare a deciziilor?

- Cetățenii pot participa dacă sunt informați și au dorință.
- Cetățenii nu sunt prea activi în procesul decizional fie din lipsa informațiilor, fie din lipsa siguranței că se va ține cont de propunerile înaintate.
- Este și o problemă în activitatea APL care nu informează pe deplin despre acțiunile care vor să le întreprindă pentru ca cetățenii să fie informați.
- Cetățenii nu-s motivați să participe la chestiunile publice, întrucât nu sunt siguri că se va schimba ceva.
- A fost prezentat un exemplu – în unele sate consilierii au divizat între ei satele pe sectoare și fiecare comunică cu cetățenii din sectorul său (s. Mașcăuți).
- Cetățenii nu au încredere în consilieri din cauza nerealizării promisiunilor din campania electorală.

0. Cum considerați, înregistrarea video sau de imagini este permisă în cadrul ședințelor autorităților publice?

Majoritatea respondenților consideră corect că înregistrările video sunt permise, menționând că aceasta este deja o practică în APL.

La întrebarea care ar fi restricțiile de înregistrare video, participanții au menționat cazurile în care se discută alocarea ajutoarelor financiare cetățenilor, precum și cele în care sunt prezentate date cu caracter personal.

În cazul transmisiunilor în direct, atunci când se invocă date cu caracter personal, consilierii nu divulgă informația ce ține de datele acestor persoane. A fost prezentat și un exemplu când, la înregistrarea video a ședinței, persoana care efectua înregistrarea video a fost rugată să părăsească sala, deoarece se discuta o chestiune legată de un agent economic.

0. Ce acțiuni, ar trebui să întreprindă autoritățile publice pentru a asigura transparența și implicarea societății civile în procesul decizional?

Respondenții consideră că conducerea și angajații APL trebuie să respecte cu strictețe cerințele de transparență decizională, în APL urmând a fi desemnată o persoană responsabilă de acest proces. De asemenea, respondenții susțin că APL ar trebui să solicite consultații/expertize de la specialiști din exteriorul autorității.

Totodată, potrivit interlocutorilor, din cauza fluctuației mare a cadrelor în APL, precum și reînnoirii componenței consiliilor la alegerile locale, este necesară o instruire continuă a funcționarilor din cadrul APL, precum și aleșilor locali la subiectul transparenței în procesul decizional. Necesitatea instruirii conducerii și angajaților APL la acest subiect a fost motivată și de existența multor deficiențe/probleme ce țin de respectarea legislației privind asigurarea accesului la informații și a transparenței decizionale.

---

¹² Sinteza recomandărilor la proiectele de decizie propuse spre examinare la ședința ordinară a Consiliului Raional Criuleni din 23 August 2024, https://criuleni.md/media/files/files/sinteza_recomandarilor_1_3756133.docx

14. Considerați că este necesară existența la nivel de autoritate a careva reguli interne privind transparența decizională?

Conform Legii nr. 239/2008 cu privire la transparența în procesul decizional¹³, autoritățile publice au obligația de a asigura participarea cetățenilor și a altor părți interesate în procesul decizional prin diverse măsuri, cum ar fi diseminarea informațiilor despre programele anuale de activitate pe paginile web oficiale sau prin mass-media, informarea cu privire la organizarea procesului decizional, crearea mecanismelor de cooperare cu societatea și consultarea opiniilor tuturor celor interesați de proiectele de decizii. Totodată, potrivit HG nr. 96/2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii 239/2008 privind transparența în procesul decizional¹⁴, autorităților administrației publice locale li se recomandă să elaboreze și să aprobe regulile interne proprii de organizare a procedurilor de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, conform prevederilor acestei hotărâri. În același timp, având în vedere modificările în cadrul legal care au intervenit în timp, prin HG nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional¹⁵, APL li se recomandă să actualizeze aceste proceduri interne.

Este de menționat că majoritatea respondenților au remarcat că ar fi necesar un astfel de regulament/reguli interne în APL, responsabilii din cadrul autorităților fiind astfel mai motivați să urmeze regulile cu privire la transparență, din cauza unor criterii bine definite în acest regulament intern.

15. Cum considerați, este necesar ca la nivel de autoritate să existe o listă a părților interesate în asigurarea transparenței decizionale?

Majoritatea participanților la discuție au menționat despre necesitatea întocmirii de către autorități a unei asemenea liste și a informării tuturor părților interesate despre inițierea elaborării proiectelor deciziilor, inclusiv prin intermediul anunțurilor pe pagina web, expedierii invitațiilor de participare la discuțiile publice, expedierii proiectelor de decizie și a materialelor aferente. Unii participanți la discuție au remarcat că și societatea civilă ar trebui să fie mai activă și să solicite autorităților să-i includă în lista părților interesate.

16. Cum considerați, autoritatea publică are responsabilitatea de a întocmi un raport anual privind transparența în procesul decizional? Toți respondenții cunosc despre această obligație a autorităților publice, stabilită în Legea 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

17. Ce înțelegeți prin accesul la informațiile de interes public?

Interlocutorii au venit cu mai multe explicații/exemple:

- Putem obține orice informație de interes public.
- Accesul la informații despre activitatea autorităților publice.
- Luând în considerare că deciziile APL sunt publicate pe platforma actelocale.md, orice persoană interesată poate face cunoștință și înainta propunerile de rigoare.
- Digitalizarea informațiilor.
- Cât de ușor găsim informația de interes public.

Totodată, o parte din participanții la discuție au remarcat că paginile web ale autorităților publice nu sunt adaptate pentru persoanele cu nevoi speciale (nevăzătoare), de aceea, ar trebui create condiții facile de acces pentru asemenea persoane, inclusiv prin intermediul sonorizării informațiilor de pe paginile web.

18. Care este procesul de depunere a cererii de comunicare a informațiilor de interes public și de furnizare a informațiilor la cererea depusă?

¹³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142655&lang=ro#

¹⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=90210&lang=ro

¹⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137925&lang=ro#

Interlocutorii au venit cu detalii în acest sens:

- Cererea trebuie depusă în scris sau on-line (dacă este posibil).
- Expediată prin intermediul poștei electronice.
- Depusă la sediul Primăriei.

La întrebarea dacă cererea trebuie să fie semnată, participanții la discuție au menționat că neapărat trebuie semnată și înregistrată, iar cele prin intermediul poștei electronice, potrivit legii noi privind accesul la informații, nu este obligatoriu. De asemenea, s-a menționat despre obligativitatea de confirmare a înregistrării cererii, precum și că cererile depuse personal urmează a fi înregistrate cu eliberarea unei confirmări la solicitare.

Astfel, conform Legii nr. 148/2023, persoanele care depun o cerere de solicitare a informațiilor de interes public pot face acest lucru prin cele trei modalități menționate supra. De asemenea, așa cum au subliniat participanții la discuții, pentru cererile electronice nu este necesară semnătura. Conform aceleiași legi, agenții publici sunt obligați să transmită o confirmare a înregistrării cererii și nu au dreptul să refuze înregistrarea acesteia.¹⁶

19. Care este procesul de înregistrare a cererii de acces la informații de interes public? /

Respondenții au remarcat că CR sunt obligate să înregistreze cererile și să comunice numărul de înregistrare.

20. Care sunt elementele obligatorii a unei cereri?

Interlocutorii cunosc aceste elemente, indicând printre ele: indicarea adresatului (cui se adresează), de la cine vine cererea (adresant), subiectul cererii, semnătura și datele de contact unde să fie expediat răspunsul.

21. Care este termenul de examinare și soluționare a cererii?

Respondenții au menționat că, potrivit Legii 148/2023, termenul de examinare a solicitărilor de informații publice este de 10 zile. În ceea ce privește prelungirea acestui termen, opiniile s-au împărțit: unii au indicat termenul de 5 zile, iar alții de 30 de zile – ambele opinii fiind incorecte. Legea citată stabilește clar că termenul poate fi prelungit cu cel mult 7 zile și numai în cazul unor cereri complexe sau care implică un volum mare de informații, cu condiția ca solicitantul să fie informat în scris despre prelungire, în termenul inițial de 10 zile.

Prevederile legale specifică în mod clar că cererile verbale trebuie soluționate imediat, în aceeași zi, dacă informațiile sunt disponibile, ceea ce nu a fost menționat de respondenți. În caz contrar, solicitantul este îndrumat să depună o cerere scrisă sau electronică, care va fi examinată în termenul de 10 zile, cu posibilitatea unei prelungiri de 7 zile în cazul unor cereri complexe. Această procedură, de îndrumare către alte modalități de solicitare a informațiilor și termenele precise pentru soluționare, oferă un cadru clar pentru furnizarea informațiilor de interes public.

Respondenții, pe de altă parte, au menționat motive de respingere a cererilor precum lipsa documentelor confirmative sau faptul că cererea este incompletă, însă legea nu indică explicit aceste aspecte ca motive directe de respingere, ci sugerează mai degrabă îndrumarea solicitantului pentru clarificarea sau completarea cererii. Astfel, legea oferă un cadru mai flexibil și orientat spre soluționare, în timp ce respondenții par să fie mai rigizi în privința motivelor de refuz. Legea mai prevede că orice prelungire a termenului trebuie notificată în scris și justificată, asigurând o transparență și responsabilitate din partea autorităților, aspect care nu a fost reflectat în totalitate în răspunsurile respondenților.

23. În ce cazuri poate fi refuzată comunicarea informațiilor de interes public?

---

¹⁶ Legea nr. 148 din 2023 privind accesul la informații de interes public - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137908&lang=ro, art. 13, 14, 15.

Interlocutorii au remarcat printre atare situații: în cazul în care sunt solicitate date cu caracter personal care nu vizează solicitantul cererii; când subiectul cererii este secret de stat; când se referă la informații cu accesibilitate limitată.

24. Care sunt informațiile cu accesibilitate limitată?

În calitate de exemple au fost specificate: informațiile ce conțin cu date cu caracter personal; diagnozele medicale; informații referitoare la securitatea statului; informațiile ce reprezintă secret comercial.

25. Cu ce fel de probleme v-ați confruntat în aplicarea legislației cu privire la accesul la informație?

Respondenții au relatat despre unele probleme în accesarea informațiilor publice, în speță, că nu le-a fost oferit răspuns, că le-au fost prezentate informații incomplete sau că autoritățile publice au încălcat termenele de prezentare a răspunsului la solicitarea de informații. De asemenea, a fost relatat și un caz concret când, la solicitarea de a oferi înregistrarea video a ședinței consiliului, a fost prezentat un dispozitiv fără careva informații.

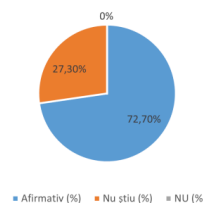
4.2 Rezultatele sondajului privind nivelul transparenței guvernării locale

A. Informarea de către Consiliile raionale (CR) despre activitatea sa

- **În Consiliul raional există un regulament intern care reglementează transparența decizională?**

La întrebarea dacă în Consiliul raional există vreun act administrativ care reglementează transparența decizională, 72,7 % din respondenți au răspuns afirmativ, iar 27,3 % nu știu despre aceasta. Autoritățile ar trebui să publice acest act administrativ pe pagina web și să-l plaseze pe panoul de informare.

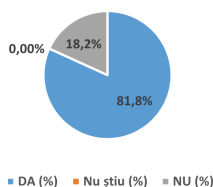
Există un act administrativ care reglementează transparența decizională?

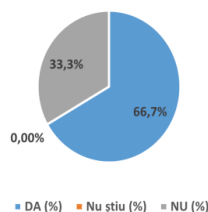
- **Ați solicitat/ați adresat solicitări de informații publice la Consiliul raional în anul 2024?**

În medie, doar circa 18% din respondenți s-au adresat la consiliile raionale cu cereri de furnizare a informațiilor publice, iar 82% – nu. Interlocutorii care au depus o solicitare de informații, au declarat că au primit răspuns, dintre aceștia 66,7 % au primit răspunsul în termen, iar 33,3 % – cu depășirea termenului stabilit.

V-ați adresat la consiliile raionale cu cereri de furnizare a informațiilor publice ?

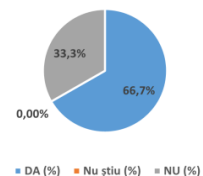
Ați primit răspunsurile în termenul legal ?

- **Răspunsurile la solicitările de informații au fost complete?**

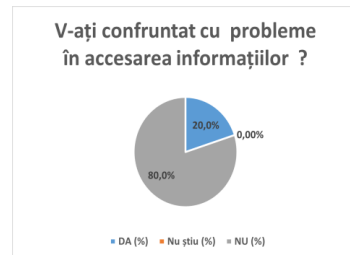
Circa 2/3 din respondenți susțin că au recepționat răspunsuri complete la solicitarea de informații, iar 1/3 – incomplete.

Răspunsurile la solicitările de informații au fost complete?

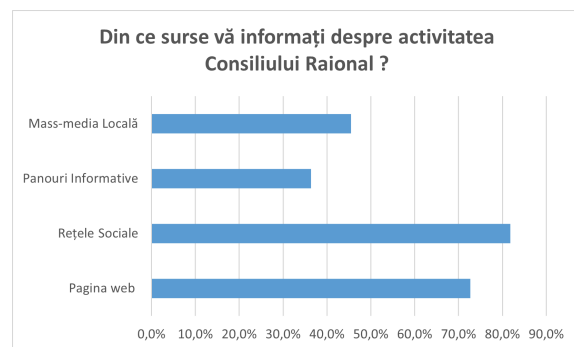
- **V-ați confruntat cu careva probleme în accesarea informațiilor publice de la Consiliul raional?**

20% din respondenți (fiecare al 5-lea) au relatat că au întâmpinat dificultăți/probleme la accesarea informațiilor de interes public, iar 80% din respondenți susțin că n-au avut careva probleme.

- **Din ce surse vă informați despre activitatea Consiliului raional? (% , raspuns multiplu)**

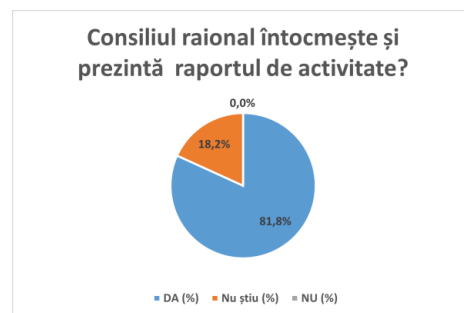
Potrivit respondenților, cele mai uzitate surse de informare despre activitatea consiliilor raionale sunt rețelele sociale și paginile web ale acestora, ceea ce necesită a atenție sporită și o conformare a autorităților locale cu prevederile ce țin de transparența proactivă din Legea privind accesul la informații nr.148/2023¹⁷ și HG nr.728/2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora.¹⁸

- **Consiliul raional întocmește și prezintă public raportul de activitate?**

Circa 4/5 din respondenți susțin că CR întocmește, prezintă în public și plasează pe pagina web raportul anual de activitate, iar 1/5 din respondenți nu știu/au evitat să răspundă la întrebare.

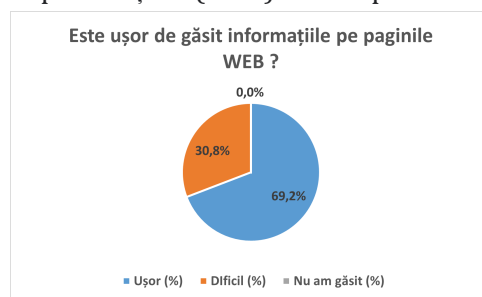
Ar fi de dorit ca CR să mediatizeze mai mult informațiile din raportul anual de activitate, inclusiv prin mass-media locală și rețelele de socializare pentru ca locuitorii să știe mai bine despre mersul activităților, precum și să vină cu propuneri la planificarea acestora.

- **Cât de des accesați pagina web a Consiliului raional? E ușor de găsit informațiile necesare?**

Referitor la frecvența accesării paginilor web le CR, majoritatea respondenților (73%) o fac săptămânal și lunar, iar 27% – foarte rar, în caz de necesitate.

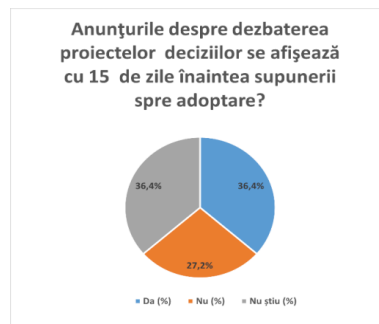
În acest context, 1/3 din respondenți susțin că le-a fost destul de greu să găsească informațiile necesare pe pagina web, 2/3 – că au găsit informațiile cu ușurință. Este de reținut că la completarea și actualizarea conținutului paginilor web autoritățile publice trebuie să ia în considerare prevederile Legii 148/2023 și a HG 728/2023.

B. Asigurarea consultării și participării publicului/persoanelor interesate în procesul de luare a deciziilor

- **Anunțurile despre dezbaterile proiectelor deciziilor se afișează la sediul CR, se plasează pe pagina lor web și se transmit mass-mediei cu 15 de zile înaintea supunerii spre adoptare?**

Deși 36,4% din respondenți susțin că consiliile raionale informează părțile interesate despre inițierea elaborării deciziilor în modul prevăzut

¹⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137908&lang=ro

¹⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139673&lang=ro

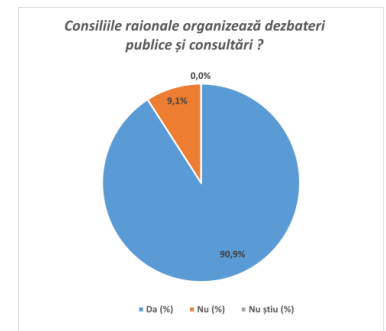
de legislație, 27,2% consideră că acestea n-o fac, iar alți 36,4% nu cunosc/au evitat să răspundă la întrebare.

Consiliile raionale ar trebui să se asigure că informațiile despre inițierea deciziilor sunt accesibile tuturor părților interesate, prin canale eficiente de comunicare, și să ia măsuri pentru a spori gradul de conștientizare și implicare publică. De asemenea, este necesară o monitorizare constantă a modului în care aceste informații sunt distribuite și înțelese.

- **Consiliul raional organizează dezbateri publice și consultări pe subiecte de interes public pentru comunitate?**

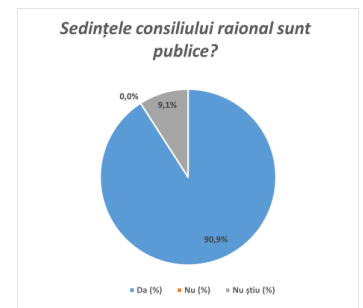
Conform Legii privind transparența în procesul decizional nr. 148/2023, consiliul raional are obligația să organizeze consultări publice și dezbateri pe subiectele de interes public pentru a asigura implicarea activă a cetățenilor.

Deși 82% dintre respondenți susțin că aceste dezbateri sunt organizate, este îngrijorător faptul că participanții la discuții au declarat că publicul nu este informat cu privire la acest proces. Acest lucru sugerează necesitatea intensificării eforturilor de informare și de accesibilizare a proceselor de consultare publică, în conformitate cu cerințele legii, pentru a asigura o implicare mai largă și o transparență mai eficientă.

- **Sedințele consiliului raional sunt publice?**

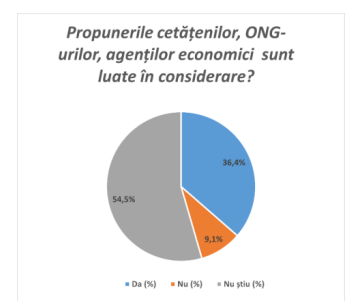
Conform Legii privind administrația publică locală nr. 436/2006, ședințele consiliului raional trebuie să fie publice, asigurând astfel transparența în procesul decizional și accesul cetățenilor la informații de interes public. Faptul că 91% dintre respondenți confirmă că ședințele consiliului raional sunt publice este un indicator pozitiv al respectării acestei obligații. Totuși, este important ca acest nivel de transparență să fie menținut și consolidat prin mijloace accesibile de informare și comunicare, astfel încât cetățenii să fie încurajați să participe activ la ședințe și să se implice în procesul decizional local.

Referitor la subiectul accesibilității reprezentanților mass-mediei la ședințele publice, 90% din respondenți au răspuns afirmativ, iar 10% nu știu/n-au răspuns la întrebare.

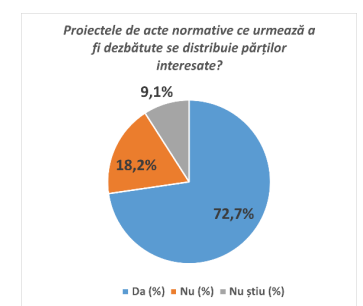
- **Propunerile cetățenilor, ONG-urilor, agenților economici sunt luate în considerare la definitivarea proiectelor de decizii?**

Răspunsurile respondenților sunt destul de îngrijorătoare: doar 36,4% din cei intervievați susțin că propunerile cetățenilor, ONG și altor părți interesate sunt luate în considerare, 9% consideră că aceste propuneri sunt ignorate, iar 54,5% (!) nu știu care este situația.

- **Proiectele de acte normative ce urmează a fi dezbătute se distribuie părților interesate? Aceste proiecte se plasează pe pagina web a CR sau/sau în alte surse de informații (panouri informative, presa locală, rețele de socializare etc.)?**

În jur de 55% dintre respondenți au remarcat că proiectele de acte normative ce urmează a fi dezbătute se distribuie părților interesate, ceilalți respondenți (45%) – nu știu/au evitat să răspundă la întrebare.

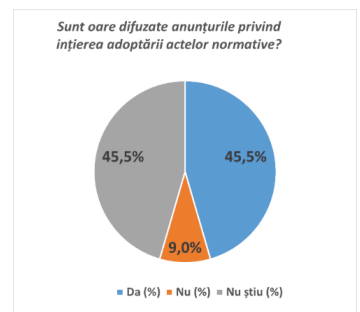

Totodată, aproape 73% din respondenți susțin că aceste proiecte de acte normative sunt plasate pe paginile web, în rețelele de socializare ale CR, pe panourile informative sau sunt mediatizate în presa locală; 18% – că autoritățile nu utilizează aceste surse informaționale pentru a mediatiza asemenea proiecte; 9% – nu știu/n-au răspuns la întrebare.

- ***Sunt oare difuzate anunțurile privind înfierea adoptării actelor normative***

45,5% dintre respondenți consideră că anunțurile respective sunt difuzate, alți 45,5% – nu știu/au evitat să răspundă, iar 9% susțin că anunțurile nu se difuzează.

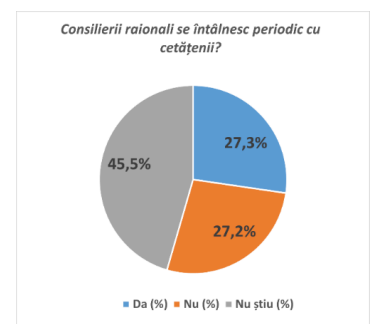
Este clar că, deși Consiliul raional își îndeplinește obligația de a publica anunțurile, este necesară o mai bună comunicare pentru a asigura că informațiile ajung la toți cetățenii și părțile interesate, facilitând astfel implicarea activă în procesul decizional.

- ***Consilierii raionali se întâlnesc periodic cu cetățenii?***

O parte importantă din respondenți (45,4 %) nu știu dacă consilierii raionali se întâlnesc periodic cu cetățenii, 27,3 % consideră că asemenea întâlniri au loc, iar alți 27,3 % – că nu au loc.

Consilierii raionali ar trebui să fie mai activi, să comunice și să se întâlnească cu locuitorii pentru a discuta despre problemele cu care se confruntă aceștia și găsi căi de soluționare a problemelor existente. Informarea/anunțurile despre atare întâlniri ar trebui difuzate din timp și comunicate activiștilor civici, eventual prin e-mail, telefon, etc.

- ***Consiliul raional întocmește un raport anual asupra transparenței decizionale?***

Majoritatea respondenților (72,7%) au relatat că nu știu despre perfectarea de către Consiliu a unui asemenea raport, iar 27,3% susțin că CR întocmește și prezintă anual raportul în cauză. Potrivit ultimilor, acest raport este prezentat la ședința consiliului și plasat pe pagina web acestuia.

În context, consiliile raionale ar trebui să atragă mai multă atenție mediatizării acestui raport, pentru ca cât mai mulți locuitori să știe despre această obligație a CR și să fie la curent cu conținutul raportului.

C. Transparența utilizării banilor publici

- ***Este oare publicat proiectul bugetului raional și poate fi acesta accesat de cetățeni?***

Majoritatea respondenților (63,6%) au comunicat că proiectul bugetului este publicat (pe pagina web, în presa local, plasat pe panoul de informare etc.) și poate fi consultat de persoanele interesate, 18,2% din respondenți susțin că informațiile despre proiectul bugetului nu sunt făcute publice, iar alți 18,2% din respondenți nu știu/au evitat să răspundă la întrebare.

- ***Procedura de adoptare a bugetului a fost transparentă?***

Peste jumătate din respondenți (54,5%) susțin că această procedură a fost transparentă (s-a organizat dezbateri sau audiere publică, care au oferit posibilitatea participării tuturor celor interesați), iar 45,5% nu știu despre aceasta.

- ***Raportul despre executarea bugetului a fost publicat?***

Marea parte a respondenților (72,7%) au răspuns afirmativ la această întrebare, 9,1% susțin că acest raport nu este public, iar 18,2% – nu știu/n-au răspuns la întrebare.

- ***Există oare în Consiliul raional un plan de investiții?***

Cea mai mare parte a respondenților (91%) nu cunosc dacă CR dispune de un plan de investiții, doar 9% susțin că sunt la curent cu existența unui asemenea plan.

- ***Este oare publicat planul de achiziții publice?***

Doar circa 1/3 din respondenți susțin că planul achizițiilor CR este public, circa 1/5 susțin că planul nu este publicat, iar aproape jumătate din respondenți nu știu nimic despre aceasta.

- ***Sunt oare publice rapoartele de monitorizare a contractelor de achiziții publice?***

Cu referire la rapoartele privind monitorizarea achizițiilor publice, pe care trebuie să le întocmească și să le plaseze pe pagina web Grupul de lucru pentru achiziții, doar 18,2% din respondenți susțin că acestea sunt publicate, 27,3% – consideră că rapoartele nu sunt publicate, iar 54,5% nu știu care este starea de lucruri/au evitat să răspundă.

În ceea ce privește ***cele mai mari probleme în domeniul transparenței decizionale și accesului la informații publice***, respondenții au menționat, cu precădere: răspunsurile evazive și tardive ale autorităților publice la solicitările de informații; publicarea deciziilor fără anexe, note informative și fără devize de cheltuieli; blurarea excesivă a informațiilor în actele administrative publicate în Registrul actelor locale; nepublicarea pe pagina web a tabelelelor de sinteză la proiectele de acte administrative puse în discuție sau inserarea în tabelele de sinteză a unor date incomplete/superficiale.

Interlocutorii au venit cu o serie de ***sugestii la adresa CR referitoare la îmbunătățirea procesului decizional***. Ei susțin că autoritățile publice trebuie să devină mai transparente, inclusiv prin plasarea a cât mai multe informații despre activitatea lor pe paginile sale web și în rețelele de socializare; să asigure instruirea atât a conducerii, cât și a angajaților CR, consilierilor locali la subiecte ce țin de accesul la informații și transparența în procesul decizional; să asigure un dialog permanent cu populația/societatea civilă.

Concluzii și recomandări

Urmare a discuției în grup și a sondajului în rândul activiștilor civici, au fost constatate următoarele dificultăți/probleme în asigurarea de către autoritățile publice a accesului la informații și transparenței decizionale:

- ***Nivel scăzut de informare:*** Cetățenii se simt adesea neinformați cu privire la procesul decizional, considerând că informațiile sunt insuficiente, greu accesibile sau prezentate într-un limbaj tehnic.
- ***Lipsă de încredere:*** Există o percepție generală că deciziile sunt luate fără o consultare reală a cetățenilor și că interesele personale sau de grup ale decidenților pot influența procesul de luare a deciziilor.
- ***Dificultăți în participare:*** Cetățenii se confruntă cu obstacole în a-și exprima opiniile și a participa la dezbaterile publice, precum și cu informații insuficiente sau proceduri complicate.
- ***Reticență din partea APL:*** autoritățile publice nu întotdeauna respectă prevederile cadrului legal ce ține de accesul la informații, inclusiv nu oferă informații complete, explicite și în timpul stabilit de legislație; informațiile de pe paginile web sunt incomplete, aceste pagini nefiind adaptate la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale; autoritățile manifestă o atitudine superficială la întocmirea sintezei recomandărilor la proiectele de acte normative, inclusiv parvenite din partea societății civile; procesul de consultare a proiectelor de decizii cu părțile interesate poartă deseori un caracter formal.

Recomandări:

- ***Mai multă informare:*** Cetățenii își doresc o informare mai bună cu privire la proiectele și deciziile autorităților locale, inclusiv acces real și în timp util la documente și date relevante.

- *Participare reală:* Cetățenii aspiră la o implicare mai mare în procesul decizional, prin organizarea de consultații publice, sondaje de opinie și alte mecanisme de participare.
- *Comunicare îmbunătățită:* Cetățenii solicită o comunicare mai clară, directă și accesibilă din partea autorităților locale, utilizând diverse canale de comunicare (pagini web, rețele sociale, întâlniri publice).
- *Consolidarea platformelor online:* Crearea unui portal unic pentru consultările publice, unde cetățenii ar putea vizualiza toate proiectele de decizie aflate în dezbatere, exprima opiniile și expedia sugestii într-un mod simplu, ar încuraja participarea.
- *Organizarea de consultații publice:* Organizarea regulată de consultații publice pe teme de interes local, cu o promovare adecvată și o implicare activă a cetățenilor.
- *Simplificarea procedurilor:* Simplificarea procedurilor de participare publică și reducerea birocrăției pentru a facilita implicarea cetățenilor. Publicarea anunțurilor și proiectelor de decizie într-un limbaj accesibil pentru cetățeni.
- *Formarea de parteneriate:* Colaborarea cu organizațiile societății civile și mass-media pentru a promova transparența și participarea cetățenilor.
- *Educarea cetățenilor:* Organizarea de campanii de informare și educare a cetățenilor cu privire la procesul decizional și drepturile lor de participare.